Nationaal Groenfonds
Financieel verbinder voor veelzijdig groen

INVESTEREN IN EEN
DUURZAAM EVENWICHT

NATIONAAL GROENFONDS JAARVERSLAG 2017

Nationaal Groenfonds

Financieel verbinder voor veelzijdig groen

Inhoudsopgave

1. Voorwoord van de voorzitter **4**

2. Nationaal Groenfonds in beeld **8**

3. Kerncijfers 2017 **12**

4. Verslag van het bestuur **16**

4.1 Het Groenfonds in 2017 18

4.2 Financieel resultaat Nationaal Groenfonds 22

4.3 Maatschappelijk resultaat Nationaal Groenfonds 23

4.4 Vooruitblik 24

5. Bestuur en Organisatie **26**

5.1 Bestuurlijke kaders en governance 28

5.2 Bedrijfsvoering en risicomanagement 31

6. Jaarrekening **38**

6.1 Balans per 31 december 40

6.2 Staat van Baten en Lasten 42

6.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 43

6.4 Toelichting op de balans 45

6.5 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 60

6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten 63

6.7 Rapportage Wet normering Topinkomens 67

7. In Control Statement **70**

8. Ondertekening jaarverslag, jaarrekening en In Control Statement **72**

9. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant **74**

10. Begrippen en afkortingen **78**

Colofon

Tekst:
Nationaal Groenfonds 2018
Fotografie (tenzij anders vermeld):
Vincent van den Hoven Fotografie, Voorschoten
Vormgeving:
Sitback, freelance reclame studio, Kortenhoef

H1. Voorwoord van de voorzitter

Project

The Cranberry Company:
landbouw en natuurontwikkeling gaan samen op

scan deze code

“Haast maken met Energieakkoord”, “Natuurgebieden nog te versnipperd en te klein”, “Opnieuw opwarming van de aarde in 2017”, “Landbouwgebied groene woestijn”; als je het nieuws volgt, kan het je niet ontgaan. De komende jaren is het ‘erop of eronder’. En we liggen op z’n zachtst gezegd nog niet echt op schema, sterker nog, wij lopen tegen de grenzen aan en gaan er overheen.

Investeren in een duurzaam evenwicht

In Nederland staan we voor grote maatschappelijke opgaven, juist waar het gaat om onze groene en duurzame leefomgeving. We bevinden ons in een transitie die moet leiden tot een duurzamer evenwicht tussen economie en ecologie. Centraal staat hierbij het behoud van natuur, landschap en biodiversiteit, bodem- water- en luchtkwaliteit. De hiervoor benodigde investeringen overstijgen de huidige budgetten ver. Geen weggegooid geld. Want deze investeringen leveren een maatschappelijk rendement in de vorm van een duurzame leefomgeving en een transitie naar een circulaire economie, en daarnaast ook banen en economische groei op.

Meer inzet privaat kapitaal voor vernieuwing van onderaf

Het overheidsbeleid is erop gericht om groene doelen minder subsidie-afhankelijk te maken en de inzet van privaat kapitaal te stimuleren. Maar het privaat financierbaar maken van vernieuwende groene projecten komt niet goed van de grond. Juist de kleine, nieuwe bedrijven zetten in op duurzaamheid en bereiken vernieuwing van onderaf. Alleen; zij vinden maar moeilijk financiering voor hun projecten. Ze zijn te klein, te arbeidsintensief, een niche, te veel risico voor veel banken. Het gevolg is een ongewenste stagnatie van het groene beleid (nationaal en ook in relatie tot EU normen) en van de transitie die nodig is om de genoemde maatschappelijke opgaven te kunnen realiseren.

Dat moet anders. Duurzaamheid moet structureel onderdeel van de economie worden en deze nieuwe bedrijven kunnen de verandering aanslingeren en versnellen. Rijk en provincies, als oprichters en belangrijkste stakeholders van het Groenfonds, kijken dan ook naar ons om dit proces met financiële middelen te versnellen. Het Groenfonds richt daarom zijn financieringsinstrumenten - landelijk en regionaal – op deze projecten en bedrijven. Het Groenfonds financiert naast de traditionele natuurprojecten veel vernieuwende groene projecten en bedrijven, waaronder een groeiend aantal *start-ups en scale-ups*. Juist deze bedrijven versnellen het proces.

Met kennis van groen beleid en verstand van financieren kan het Groenfonds vaak wel een risicodragende financiering verstrekken en onze inbreng in kennis en geld zorgt gelijktijdig dat het risicoprofiel ook voor reguliere banken acceptabel wordt. En met succes, want elke door het Groenfonds gefinancierde euro leidt gemiddeld tot 4,2 euro aan private cofinanciering. Hiermee heeft Groenfonds in 2017 een investeringsvolume in groene en duurzame projecten bereikt van 170 miljoen euro. Wij kijken daarbij niet alleen naar het financiële, maar juist ook naar het maatschappelijke rendement. De projecten die Groenfonds in 2017 financierde zijn samen goed voor een CO_2-reductie van ruim 1 megaton en zorgen daarnaast voor bijna 500 hectare (nieuwe) natuur. Simpel gezegd; goed voor de CO_2-compensatie van 128.000 huishoudens – zeg maar heel Eindhoven – en ruim 1.300 voetbalvelden aan natuur.

Vraag overstijgt aanbod

Het Groenfonds financiert deze projecten uit zijn Revolverend fonds, dat is opgebouwd uit in het verleden behaalde resultaten en nu een omvang heeft van 67 miljoen euro. In 2017 is het punt bereikt waarop het beschikbare investeringsvermogen helemaal is uitgeleend. Het tijdelijk aantrekken van extra middelen bij banken maakt mogelijk dat het Groenfondsloket begin 2018 nog open is. Op dit moment melden zich steeds meer groene projecten bij ons voor een financiering. Binnenkort moeten we, door geldgebrek gedwongen, goede projecten afwijzen. Uiteraard willen wij ons dit jaar en de komende jaren vol in blijven zetten voor de groene leefomgeving. Maar dat lukt alleen als we het investeringsvermogen van het Groenfonds kunnen versterken. Daarvoor is nú actie nodig.

Start vandaag!

Gelukkig ziet de overheid in dat die transities nu te traag gaan en dat er steun van diezelfde overheid nodig is. Een initiatief als Invest-NL toont dat aan. Tegelijkertijd lees ik echter in een brief van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan de Tweede Kamer dat de start van Invest-NL wegens ‘organisatorische redenen’ op z’n vroegst medio 2019 plaats kan vinden. En dat terwijl er al veel geld, zo’n 750 miljoen euro, beschikbaar is en er voldoende financierbare projecten zijn.

Laten we goede intenties snel omzetten in daden. Er zijn al bestaande, goed werkende organisaties die nu kunnen beginnen, waardoor Invest-NL goed kan opstarten en we toch geen tijd verliezen. We hebben de dure opdracht om duurzame plannen uit te voeren, niet om er nog weer meer bij te maken. Praten hebben we al genoeg gedaan, we moeten nu aan het werk en gebruik maken van slimme oplossingen en dito financieringsarrangementen. Ik pleit er daarom voor om in eerste halfjaar van 2018 een deel van het voor Invest-NL beschikbare geld door te zetten naar

© Portrait Monique van Zeijl.

Nationaal Groenfonds. Dan kan het geld zo snel mogelijk worden ingezet waarvoor het bedoeld is: een duurzamer Nederland. Laten we samen vandaag van start gaan!

Professor dr. Cees Veerman
Voorzitter Nationaal Groenfonds

Project

GROWx:
duurzame stadslandbouw in Amsterdam

scan deze code

Nationaal Groenfonds is in 1994 opgericht op gezamenlijk initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de gezamenlijke provincies. De oprichting hield destijds met name verband met de plannen zoals neergelegd in het Natuurbeleidsplan (1990), waarin de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland, toen nog de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), centraal stond.

Nationaal Groenfonds in beeld

Nationaal Groenfonds beheert en verdeelt van oudsher overheidsgelden bestemd voor landschap- en natuurontwikkeling en het duurzaam beheer daarvan. Deze rol is in de loop der jaren uitgebreid met een sterke functie als financier en fondsmanager. Het accent daarbij lag jarenlang op de kwantiteit van natuur; op de realisatie van de EHS. Om de realisatie van groene doelen zoals opgenomen in het beleid van Rijk en provincies beter mogelijk te maken heeft het Groenfonds in de afgelopen jaren zijn werkterrein verbreed met het financieren van projecten die in brede zin bijdragen aan de kwaliteit van onze groene leefomgeving. Dat gaat verder dan alleen natuur en landschap. Het Groenfonds richt zich ook op innovatieve projecten die bijdragen aan het samenbrengen van economie, ecologie en samenleving; denk aan natuurinclusieve landbouw, hergebruik van reststromen uit de natuur, groene maatregelen in het kader van klimaatadaptatie, verduurzaming, circulaire economie en energietransitie.

Het Groenfonds vindt dat natuur, landschap en water een intrinsieke waarde hebben en in hoge mate de leefbaarheid van ons land bepalen. Want het leven met groen en natuur bevordert gezondheid, veiligheid en het welbevinden van mens, plant en dier. Zowel op het platteland als in de stad. Een leefbare groene omgeving kan niet zonder een antwoord op de grote uitdagingen die voor ons liggen zoals klimaatadaptatie, energietransitie, verduurzaming en een circulaire (biobased) economie. Behoud en ontwikkeling van biodiversiteit en van een leefbare 'groene' omgeving zijn van levensbelang voor ons en voor de toekomstige generaties. Het Groenfonds zet zich in als maatschappelijke onderneming, als groene investeringsinstelling vanuit de overtuiging dat 'groen' het waard is om in te investeren en levert graag een bijdrage aan de realisatie van 'groene' doelen in de meest brede zin van het woord.

Wij willen een actieve rol spelen en zijn van mening dat de oplossingen dichterbij kunnen komen met relatief kleine en praktische vernieuwingen, ook financieel. Vanuit die visie ontwikkelen wij innovatieve financierings-arrangementen en maken met de inbreng van kennis op het snijvlak van groen en geld mogelijk dat ecologie en economie meer verbonden zijn en dat nieuwe natuur en nieuw groen ontwikkeld worden in goede relatie tot samenleving en omgeving.

Een duurzaam perspectief is daarbij een sleutelbegrip voor ons. Projecten die wij financieren leveren een meetbare bijdrage aan de vergroening en verduurzaming van de leefomgeving en dienen een sluitende business case te bevatten, waarin een duurzame geldstroom het voortbestaan van het project borgt naar de toekomst. Bij de keuze of wij wel of niet participeren in een nieuw project staat altijd de vraag centraal of het project een 'groene voetafdruk' heeft; of er direct of indirect rendement is voor de kwaliteit van de groene leefomgeving.

Wij willen Versnellen, Verbinden en Vernieuwen

- Versnellen staat voor onze rol om 'groene' ontwikkelingen en projecten mogelijk te maken en zo de benodigde transitie naar een circulaire, biobased economy en naar duurzame energievoorziening te versnellen.
- Verbinden staat voor onze netwerkfunctie en het bij elkaar brengen van partijen en geldstromen.
- Vernieuwen staat voor innovatie in financieringsproducten en -arrangementen en financiering van vernieuwende productiemethoden en nieuwe projecten ter realisatie van de groene doelen die het Groenfonds nastreeft.

Het Groenfonds neemt een rol op zich als aanjager, adviseur en financiële facilitator van coalities tussen overheden, natuurbeheerders, bedrijven en burgerorganisaties. Onze trots ligt in het leveren van een belangrijke bijdrage aan een mooi en groen Nederland; met verstand van financieren en een groot hart voor onze groene leefomgeving.

Om onze missie en strategie te vervullen richten wij ons op drie aandachtsgebieden:
Als eerste **financieren** wij projecten die *direct of een indirect positief rendement voor onze groene leefomgeving* opleveren. Het Groenfonds richt zich daarbij op:

- Innovatieve projecten die bijdragen aan het samenbrengen van economie, ecologie en samenleving; met als focus groene maatregelen op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire (biobased) economie en verduurzaming.
- Projecten van terreinbeherende natuur- en landschapsorganisaties (TBO's) en private grondeigenaren, zoals de aanschaf en inrichting van grond voor natuur en landschap, duurzame natuurinclusieve landbouw, verkavelingsarrangementen en agrarische gebiedsontwikkelingen.

Als tweede het **beheer** van *fondsen, regelingen en andere geldstromen*. Denk hierbij aan het beheer van gelden en fondsen van overheden en van (publiek-private) samenwerkingsverbanden die bestemd zijn voor natuur of duurzaamheid gerelateerde doelen en het managen van investerings- en transitiefondsen, bijvoorbeeld voor transities in de landbouw, recreatiesector of energie en klimaat.

Als derde zetten wij onze **kennis** in met (financieel-economische) advisering waarmee wij overheden en initiatiefnemers ondersteunen bij het creëren van financieel haalbaar beleid en economisch sluitende business cases die rendement opleveren voor de groene leefomgeving.

H3. Kerncijfers

Project **Bioblocks:**
van plantenresten naar
duurzame bouwblokken

scan deze code

Kerncijfers 2017

KERNCIJFERS
(bedragen x € 1.000,-)

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015
Portefeuille verstrekte financieringen			
Convenantsleningen	62.304	71.004	79.404
Grondaankopen en landinrichting	350.031	357.166	383.995
Private projecten	232.002	237.616	239.660
Totaal portefeuille financieringen	644.337	665.786	703.059
Portefeuille verstrekte projectrekeningen			
Credit - aantal	46	79	87
Credit - bedrag	317.523	326.061	329.002
Debet - aantal	14	8	7
Debet - bedrag	1.407	3.122	9.109
Overige portefeuilles			
Aangetrokken groene leningen	44.580	42.597	68.431
Aangetrokken overige leningen	418.254	419.560	461.779
Totaal aangetrokken leningen	462.834	462.157	530.210
Productie	**2017**	**2016**	**2015**
Leningen aan private partijen, in omvang	29.459	5.366	13.578
Leningen aan private partijen, in aantallen	40	14	-
Leningen aan overheden	0	0	0
Boscertificaten (aantal hectares)	8	11	10
Aantal ha. gerealiseerde natuur met financiering van het Groenfonds	649	234	345
Bijdrage Groenfonds aan klimaatdoelstellingen in tonnen vermeden CO_2 (door vastlegging in bos en benutte duurzame energie)	1.024.268	666.450	136.131
Overige gegevens	**2017**	**2016**	**2015**
Geldstromen uit kassiersfunctie ten behoeve van overheden			
Dienst Landelijk Gebied / BBL	20.700	58.908	259.998
Resultaat voor belasting en bestemming	220	182	1.547
Balanstotaal (per ultimo)	963.675	1.034.515	1.123.805
Revolverend fonds (per ultimo)			
Omvang Revolverend fonds	61.659	60.136	58.771
Hiervan vastgelegd	67.558	64.200	52.571
	109,57%	106,76%	89,45%

Project **Duurzame Kost:**
duurzaam gekweekte groente
gecombineerd met vissenkweek

scan deze code

4.1 Het Groenfonds in 2017

In 2017 komen de financiële activiteiten van het Groenfonds onder meer tot uitdrukking in een financieringsportefeuille van € 644 miljoen (2016: € 667 miljoen). De private leningportefeuille van Nationaal Groenfonds is per saldo afgenomen tot een bedrag van € 241 miljoen (eind 2016 € 230 miljoen) in 1.511 leningen (2016: 1.492 leningen).

Verslag van het bestuur

De gemiddelde multiplier van de door Groenfonds in 2017 gefinancierde projecten bedraagt 4,22. Deze multiplier geeft aan hoeveel cofinanciering door banken en andere financiers het Groenfonds heeft kunnen mobiliseren voor het kunnen realiseren van groene projecten en maatschappelijke impact. Hiermee is een totaal investeringsvolume in groene en duurzame projecten bereikt van € 128 miljoen. Samen met de verstrekte Projectrekeningen leidt dit tot een totaal investeringsvolume in groene en duurzame projecten van bijna € 170 miljoen.

"Het Groenfonds verstrekte in 2017 voor € 30,5 miljoen financieringen vanuit het Revolverend fonds in bijna 40 verschillende projecten. Dit is beduidend meer dan in 2016."

Het financieel resultaat voor bestemming is uitgekomen op € 0,2 miljoen (2016: € 0,2 miljoen). Aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt voorgesteld dit resultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserve binnen het Revolverend fonds van het Groenfonds, en zo op termijn opnieuw te investeren in vernieuwende projecten voor zowel publieke als private investeerders en beheerders en in projecten die bijdragen aan de 'groene' duurzaamheidsdoelstellingen van overheden.

Financieren van investeringen in vergroening en verduurzaming

Financieringen uit het Revolverend fonds
De resultaten van Nationaal Groenfonds zijn in de loop der jaren als 'werkkapitaal' in het fonds gebleven, in de vorm van een Revolverend fonds. Basis hiervoor is de Uitvoeringsovereenkomst 2002, gesloten tussen Rijk, provincies en het Groenfonds.

Het Groenfonds zet zijn Revolverend fonds binnen de kaders van het Ministerie van LNV en de gezamenlijke provincies uit in de vorm van leningen ten behoeve van groene projecten. Van de in 2017 uit het Revolverend fonds verstrekte leningen was 50% gericht op ondernemersgerichte 'groene' projecten op het vlak van energietransitie, klimaatadaptatie en groene innovaties. De overige projecten richten zich vooral op natuur en landschap en op natuurinclusieve landbouw.

Het Groenfonds verstrekte in 2017 voor € 30,5 miljoen financieringen vanuit het Revolverend fonds in bijna 40 verschillende projecten. Dit is beduidend meer dan in 2016 (€ 8,7 miljoen). Deze sterk gestegen productie weerspiegelt de toegenomen vraag naar risicodragende financiering voor 'groene' projecten. In het laatste kwartaal van 2017 is daarnaast voor € 2,8 miljoen aan offertes geaccepteerd, maar nog niet bij de notaris gepasseerd. Voor 2018 verwacht het Groenfonds een verdere stijging van financieringsaanvragen die zich richten op verduurzaming van de landbouw, op economische dragers voor natuurbeheer en op duurzame energie. Het Groenfonds speelt daarmee een belangrijke rol bij de versnelling van de transitie naar een duurzame leefomgeving (natuur, verduurzaming van energie en landbouw, en circulaire economie).

Het Revolverend fonds heeft ultimo 2017 een omvang van € 61,7 miljoen. Per 31 december 2017 is hiervan € 57,8 miljoen aan financieringen uitgezet en € 1,4 miljoen ingezet voor projectrekeningen met een debetstand (kredietfaciliteit). Er is eind 2017 voor € 2,8 miljoen aan openstaande en reeds geaccepteerde offertes. Aan de provinciale revolverende fondsen is daarnaast € 6,5 miljoen toegezegd vanuit het Revolverend fonds. Hiervan is € 5,6 miljoen nog niet uitgezet in leningen. Het aangaan van dergelijke verplichtingen is mogelijk, vooruitlopend op te verwachten aflossing van lopende leningen. Hiermee is het Revolverend fonds bij het begin van het nieuwe jaar al voor 109% verplicht (ultimo 2016: 107%). Om nieuwe financieringen te kunnen aangaan die de verduurzamingstransities versnellen heeft het Groenfonds additioneel kapitaal nodig. Hierover is het Groenfonds sinds mei 2017 in overleg met het Rijk en de provincies als oprichters en stakeholders van het Groenfonds. Dit ontbreken van kapitaal beperkt helaas op dit moment nog de mate waarin het Groenfonds kan bijdragen aan de transitie naar een duurzame leefomgeving.

Overige financieringen
Naast de financieringen uit het Revolverend fonds stelt het Groenfonds aan Rijk en provincies leenfaciliteiten beschikbaar, zoals de PNB-leningen, de EHS-leningen en de Convenantsleningen. Aan individuele provincies biedt het Groenfonds de mogelijkheid om leningen bij het Groenfonds aan te gaan, bijvoorbeeld voor het versnellen van hun natuur- en landschapsbeleid. In 2017 verstrekte

het Groenfonds omvangrijke rekening-courant faciliteiten aan de provincie Zeeland en aan Het Flevo-landschap.

Voor eigenaren die hun landbouwgrond omzetten naar natuur bood het Groenfonds in de afgelopen jaren samen met provincies een voorfinanciering van de provinciale Subsidie Particulier Natuurbeheer (pVSPN). Deze regeling is door de provincies in 2017 afgebouwd. Het Groenfonds heeft in 2017 nog 1 pVSPN voorfinanciering verstrekt voor € 140.008 voor de realisatie van 4 hectare nieuwe natuur.

Naast voorfinanciering van subsidiebeschikkingen verstrekt het Groenfonds overbruggingsfinancieringen voor private natuurprojecten, vooruitlo-

pend op de formele subsidiebeschikking en de financiering van deze natuurprojecten.

Kassieren en middelenbeheer

Het Groenfonds voert voor publieke en maatschappelijke partners het *beheer over gelden, projectrekeningen en gebiedsfondsen*, en kan zo bijdragen aan de realisatie van 'groene' doelen. Denk hierbij aan een subsidieregeling om natuur te realiseren en/of te beheren, of het middelenbeheer en de kassiersrol voor publieke en publiek-private samenwerkingsvormen, zoals de Marker Wadden of het Ruimte voor de Rivier-project.

Projectrekeningen

In totaal beheert het Groenfonds in 2017 60 projectrekeningen met een opgenomen c.q uitstaand bedrag van € 317,5 miljoen credit (46 projectrekeningen)en € 1,4 miljoen debet (14 projectrekeningen). Deze middelen worden, afhankelijk van de opdrachtgever, aangehouden bij het Ministerie van Financiën in het kader van het Geïntegreerd Middelenbeheer of uitgezet in het bancaire circuit. Zo voert het Groenfonds het financieel beheer van het project Marker Wadden voor de ministeries van IenW en LNV, Rijkswaterstaat, de provincies Flevoland en Noord-Holland, en de Vereniging Natuurmonumenten. Het Groenfonds bundelt hierbij geldstromen, beheert deze en draagt zorg voor uitbetaling via één loket. Per ultimo 2017 is bij het Groenfonds € 13,7 miljoen ten behoeve van dit project ondergebracht. In 2017 werden nieuwe projectrekeningen geopend voor o.a. de Stichting Flevolandschap en Green Sand, een bedrijf dat zich toelegt op het vastleggen van CO_2 in Olivijnzand.

Compensatiegelden

Het saldo aan bij het Groenfonds ondergebrachte compensatiegelden bedraagt per eind 2017 € 171 miljoen (2016: € 169 miljoen). Deze gelabelde gelden zijn bedoeld voor de aanleg van extra natuur als gevolg van ingrepen in de natuur en als zogeheten maatschappelijke compensatie, zoals voor aanleg van infrastructuur. De compensatiegelden in verband met de uitvoering van rijksprojecten houdt het Groenfonds aan bij het Ministerie van Financiën, in het kader van het Geïntegreerd Middelenbeheer. Dit betreft ultimo 2017 een bedrag van € 3,0 miljoen (2016: € 3,0 miljoen).

Fondsmanagement

Overheden en fondsen zetten steeds meer in op *financieren in plaats van subsidiëren*. Zo stellen decentrale overheden revolverende fondsen in die investeren in natuurprojecten of projecten voor duurzame energieopwekking en energiebesparing. Ook zoekt men wegen om ondernemers die investeren in de combinatie van economie en ecologie te financieren in plaats van subsidiëren. Het Groenfonds helpt bij het structureren en beheren van deze fondsen, het beoordelen van investeringsvoorstellen en het verstrekken van financieringen uit deze fondsen.

In 2017 was het Groenfonds onder andere betrokken bij:

- Het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE), een investeringsfonds van € 90 miljoen voor duurzame projecten in Friesland. Het geld wordt ingezet in de vorm van leningen, garantstellingen of participaties. Het Groenfonds zet zijn kennis en ervaring in om samen met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en E3 het FSFE te beheren.

- Het managen van het Visserij Investeringsfonds Nederland (VIN). Via het VIN is een bedrag van € 3,5 miljoen aan Europees geld beschikbaar gekomen. Dit is in de vorm van leningen beschikbaar gesteld voor projecten binnen de visserijsector met een duidelijke en aantoonbare duurzaamheids- of natuurcomponent. Het Groenfonds verzorgt het volledige beheer van het VIN.

- Het samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) ontwikkelen van een Waterinnovatiefonds, een revolverend innovatiefonds dat participeert in innovatieve projecten in de blauwe sector. Het Groenfonds adviseert hierbij over de financiële aspecten daarvan, zal het beheer over het Waterinnovatiefonds gaan voeren, toetst de ingediende projecten op financiële haalbaarheid en verstrekt de leningen.

Advies en het ontwikkelen van innovatieve inancieringsconcepten

In 2017 werkte het Groenfonds mee aan tal van onderzoeken en adviesopdrachten. Zo werd een bijdrage geleverd aan het programma Nationale Parken van Wereldklasse en werd de tweede fase van het Dairyland Stewardship Council / LandvanWaarde gestart. Groenfonds participeerde ook in 2017 in de Green Deal Groene Daken. Samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is gestart met onderzoek naar de financier-baarheid van natuurinclusieve landbouw.

In 2017 heeft het Groenfonds gewerkt aan de ontwikkeling van (financierings-) concepten waarbij het behoud van de groene leefomgeving en een rendabele economische functie hand in hand gaan. In een aantal praktijksituaties heeft het Groenfonds deze concepten kunnen toetsen. In 2017 is gewerkt aan:

- Het samen met de zogenoemde Greenports inzetten op het behalen van de duurzaamheidsdoelen in deze Greenports. Er zijn financieringsaanvragen in behandeling voor o.a. waterbuffering op tuinbouwbedrijven in combinatie met natuurontwikkeling en teelt op water waardoor grond- en energiegebruik wordt teruggedrongen.

- Het samen met Landschap Overijssel en Courage ontwikkelen en uitproberen van 'LandvanWaarde' (voorheen het 'Dairyland Stewardship Council'). LandvanWaarde is de naam van een nieuw sturingsmodel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer in Nederland. LandvanWaarde is ontstaan vanuit de conclusie dat het niet goed gaat met de biodiversiteit in het boerenland en dat de bestaande subsidiesystematiek onvoldoende bijdraagt om het tij te kunnen keren. Een systeemverandering naar een natuurinclusieve

landbouw is nodig. In een gebied in Salland, ten zuidoosten van Zwolle is in 2017 een pilot gestart, waarvoor meer dan 30 boeren hun interesse in deelname kenbaar hebben gemaakt. De pilot wordt uitgevoerd in een periode van ruim drie jaar en loopt tot en met december 2020.

- Het samen met de provincie Noord-Brabant en de betrokken banken verkennen van de mogelijkheid om voor de verduurzaming

van de intensieve veehouderij in Brabant een Transitiefonds veehouderij op te zetten. Als gevolg van aangescherpt provinciaal beleid moeten veehouders versneld investeren in duurzame stalsystemen. Het voorgenomen fonds richt zich op de financiering van de extra benodigde investeringen van veehouderijen en het financieel faciliteren van innovatie voor ontwikkelaars van nieuwe stalsystemen.

Groenfonds communicatie & marketing

De communicatie was in 2017 vooral gericht op het uitdragen van de Groenfondsvisie op de financiering van het natuur- en duurzaamheidsbeleid en op de rol die het Groenfonds daarin speelt.

Het Groenfonds was in 2017 volop aanwezig in het (natuur-)debat. Zo zijn gesprekken gevoerd met het Ministerie van LNV en de provincies, heeft het Groenfonds presentaties verzorgd voor onder andere deze partijen en voor de terreinbeherende organisaties, en heeft het Groenfonds een bijdrage geleverd aan diverse congressen en symposia. Zo werd samen met het Kadaster een symposium georganiseerd over Eigentijds grondgebruik en met BoerenNatuur en Vogelbescherming Nederland een conferentie over Succesvol natuurinclusief boeren.

Het Groenfonds heeft in 2017 ruim aandacht gekregen in de media. In totaal werd ruim 50 keer via de media aandacht gevraagd voor projecten, ontwikkelingen en veranderingen. Zo zijn persberichten verschenen over de noodzaak om de investeringscapaciteit van het Groenfonds te versterken om zo de vele projecten te kunnen helpen starten die bijdragen aan de transitie naar een duurzame samenleving, over Natuurinclusief verkavelen, groene gebiedsontwikkeling en over een groot aantal duurzame projecten die door Groenfonds gefinancierd zijn.

Naast de communicatie en marketing gericht op het werk van het Groenfonds vinden wij breed maatschappelijk draagvlak voor natuur en landschap belangrijk. Om dit te ondersteunen organiseert het Groenfonds zelf activiteiten en ondersteunt het initiatieven van andere partijen. Een voorbeeld daarvan is Crowdfunding VoorNatuur, een samenwerking van het Groenfonds met LandschappenNL en IVN. Dankzij bijna 2.800 donateurs heeft Crowdfunding VoorNatuur nu al 40 projecten weten te realiseren. De samenwerking met Crowdfunding VoorNatuur sluit aan op de ambitie van het Groenfonds om initiatiefnemers van groene projecten te stimuleren op een professionele en nieuwe manier te kijken naar de realisatie van hun project.

4.2 Financieel resultaat Nationaal Groenfonds

Over 2017 is een financieel resultaat (na voorziening en vennootschapsbelasting) behaald van € 0,2 miljoen (begroot voor geheel 2017 was € 0,7 miljoen). Dit financiële resultaat komt lager uit dan de begroting (- € 0,5 miljoen), echter de extra gevormde voorziening dubieuze debiteuren (€ 0,18 miljoen) en te betalen vennootschapsbelasting (€ 0,06 miljoen) waren niet begroot. Rekening houdend met deze twee posten valt het resultaat € 0,26 miljoen lager uit dan begroot.

Het financieel resultaat is vooral positief beïnvloed door:

- Lagere doorbelasting vanuit FBNL van € 113.000 aan personeelskosten (0,4 FTE minder dan begroot).
- Lagere overige kosten van € 143.000, met name door lagere communicatiekosten dan begroot.

En negatief door:

- Het renteresultaat is € 325.000 lager dan begroot. De lagere rentemarge op leningen uit het Revolverend fonds van € 135.000 is veroorzaakt door een lager gemiddeld saldo dan begroot (eindstand 2016 is lager uitgevallen dan geprognotiseerd) en een later op gang gekomen productie. Daarnaast vallen de rentebaten Rekening Courant gelden projectgelden € 78.000 lager uit; verstrekte kredieten zijn beperkt gebruikt door klanten. En tot slot valt de rentemarge op Marktconforme Leningen € 103.000 lager uit met name als gevolg van eenmalige kosten voor de *unwinding* van 11 renteswaps.
- Hogere doorbelasting vanuit FBNL van € 171.000 door extra uren voor Treasury, Juridische aspecten en Finance, weliswaar voor het merendeel productie en fondsmanagement gerelateerd.

Aan het Ministerie van LNV wordt voorgesteld het feitelijk financieel resultaat voor bestemming van € 0,2 miljoen volledig toe te voegen aan de bestemmingsreserve binnen het Revolverend fonds.

4.3 Maatschappelijk resultaat Nationaal Groenfonds

Waardecreatie staat voor het Groenfonds gelijk aan het realiseren van positieve maatschappelijke impact. Dit is onlosmakelijk verbonden met onze rol als onderneming met een maatschappelijke taak. Daarnaast hechten wij grote waarde aan maatschappelijk verantwoord ondernemerschap (MVO). Zo onderschrijven wij de OESO-richtlijnen voor verantwoord ondernemen, de VN-principes voor verantwoord investeren (PRI) en de Sustainable Development Goals (SDG) en het Natural Capital Protocol (NCP). Via zowel directe als indirecte sturing werken wij voortdurend aan optimalisatie van onze impact op het gebied van leefomgeving, groene economie en milieu.

Door het Groenfonds gefinancierde projecten leveren een meetbare bijdrage aan de vergroening en verduurzaming van de leefomgeving en dienen een sluitende businesscase te bevatten, waarin een duurzame geldstroom het voortbestaan van het project borgt naar de toekomst. Bij de keuze of wij wel of niet participeren in een nieuw project, staat altijd de vraag centraal of het project een 'groene voetafdruk' heeft; of er direct of indirect rendement is voor de kwaliteit van de groene leefomgeving. Om deze richtlijnen te borgen richt het Groenfonds zich uitsluitend op projecten en partijen die onmiskenbaar 'groene genen' hebben: organisaties die bewezen hebben het belang van duurzaamheid niet als *windowdressing*' of gelegenheidsproject te zien, maar deze zichtbaar in eigen strategie en gedrag hebben verankerd.

Met een financiering van het Groenfonds werd in 2017:

- 649 hectare natuur gerealiseerd. Dat zijn ongeveer 1.318 voetbalvelden.
- 1.024 ton CO_2 vermeden door het benutten van duurzame energie of vastgelegd in bos. Als je bedenkt dat een gemiddeld huishouden jaarlijks direct 8 ton CO_2 uitstoot door energie in huis en vervoer, staat dat gelijk aan ruim 128.000 huishoudens.
- een belangrijke bijdrage geleverd aan:
  - Natuurontwikkeling en herstel 43%
  - Natuurbeheer/-behoud 11%
  - Verdienvermogen voor natuur(organisaties 29%
  - Verduurzaming 17%

Door onze financiering zijn andere partijen ook bereid om te participeren en financieren, waardoor een private cofinanciering ontstaat. Hiermee realiseren we een multiplier van 2,5 bij natuurprojecten zelfs 5,4 bij duurzaamheidsprojecten. De gemiddelde multiplier van de door het Groenfonds in 2017 gefinancierde projecten bedraagt 4,22. Hiermee is een investeringsvolume in groene en duurzame projecten bereikt van € 128 miljoen. Samen met de verstrekte Projectrekeningen leidt dit tot een totaal investeringsvolume in groene en duurzame projecten van bijna € 170 miljoen.

[1] CO_2besparing gemeten over de investering in het project vermenigvuldigd met de looptijd van de projectfinanciering.

[2] Een multiplier met een waarde van bijvoorbeeld 2,5 geeft aan dat er behalve het oorspronkelijke directe effect ter grootte van 1, nog een additioneel indirect effect van 1,5 optreedt.

4.4 Vooruitblik

Om de realisatie van groene doelen van Rijk en provincies beter mogelijk te maken financiert het Groenfonds projecten die in brede zin bijdragen aan de kwaliteit van onze groene leefomgeving. Dat gaat verder dan alleen robuuste natuur en een groen en financieel gezond landschap. Het Groenfonds richt zich in toenemende mate op innovatieve projecten die bijdragen aan het samenbrengen van economie, ecologie en samenleving. Het Groenfonds financiert vooral innovatieve groene projecten, start-ups en scale-ups die bij de reguliere banken niet terecht kunnen omdat zij te klein, te arbeidsintensief en/of te risicovol zijn. Bij dit markthiaat hebben wij de rol vernieuwing van onderaf'' te faciliteren, mogelijk gemaakt door de risicodragende financiering te verstrekken.

Wij blijven ons uiteraard ook in 2018 inzetten als financier voor de ontwikkeling en het behoud en beheer van natuur en landschap in Nederland, voor zowel publieke als private investeerders en beheerders. Wij willen met name de provincies blijven faciliteren om investeringen in natuur mogelijk te maken. Dat kan door financieringen voor dit doel te verstrekken, door aan de provincies financieringsarrangementen aan te bieden of door fondsen te beheren die aansluiten op het beleid en de ambities van de provincies bij de realisatie van hun 'groene' doelstellingen. Dat gaat verder dan alleen de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland en behelst ook het beheer en de kwaliteit van het landschap, groene innovaties, verduurzaming en energietransitie. Natuurinclusieve landbouw en het verduurzamen van de agrarische sector hebben in 2018 de bijzondere aandacht van het Groenfonds.

Voor 2018 wordt wederom een forse financieringsproductie verwacht van leningen uit het Revolverend fonds. Eind 2017 is echter het punt bereikt waarop het beschikbare investeringsvermogen geheel is aangewend. Het is van belang om het investeringsvermogen van het Groenfonds zo snel mogelijk te versterken om zo de bijdrage aan de groene maatschappelijke opgaven en de kwaliteit van de groene leefomgeving te kunnen blijven leveren. Met Rijk en provincies, de oprichters van het Groenfonds, zijn de mogelijkheden daarvoor in 2017 reeds verkend en besproken. Het bestuur van het Groenfonds verwacht in 2018 concrete maatregelen van Rijk en provincies. Speerpunt in de bedrijfsvoering van het Groenfonds is in 2018 het openen van nieuwe financieringslijnen.

Het zichtbaar maken van de maatschappelijke meerwaarde van het Groenfonds is daarnaast een belangrijk speerpunt. Het Groenfonds wil bijdragen aan de realisatie van 'groene' doelen in de meest brede zin van het woord. Onze ambitie voor 2018 is :

- Een zo hoog mogelijke multiplier op elke geïnvesteerde euro uit ons Revolverend fonds.
- Minimaal 250 hectare nieuwe natuur financieren.
- Minimaal 1 miljoen ton CO_2 vastleggen of uitstoot daarvan vermijden.
- Ten minste 10 'groene' innovatieprojecten.
- Ten minste 15 duurzame energie projecten of klimaatadaptatie projecten.

De rol van het Groenfonds als kassier en beheerder voor publiek-private samenwerkingsverbanden blijft onverminderd groot. Evenals de rol als fondsmanager voor overheden. In 2018 gaat het Groenfonds het beheer voeren over het Waterinnovatiefonds voor HHNK en naar verwachting ook over het Transitiefonds duurzame veehouderij voor de provincie Noord-Brabant. Het beheerd vermogen bij het Groenfonds zal naar verwachting stabiel blijven. De hierop te behalen marge voor het Groenfonds staat gezien de lage en soms zelfs negatieve rente zwaar onder druk.

In markt- en productontwikkeling ligt een accent op het ontwikkelen en financieren van concepten die private geldbronnen aanboren voor 'groene' doelen en op fondsvorming. Het Groenfonds kan hierbij ook een rol spelen in het koppelen van overheidsgeld aan privaat geld. Daarnaast kan het Groenfonds (maatschappelijke) initiatieven helpen in de zoektocht naar 'verdienmodellen en functiecombinaties' en met advies over de financiering hiervan.

In de communicatie zal in 2018 de focus liggen op het verstevigen van de band met onze relaties, het vergroten van de propositiebekendheid en het versterken van de positie van het Groenfonds als *trusted partner* voor alle partijen in de groene keten. Ook in 2018 zal het Groenfonds graag een bijdrage leveren aan het debat over de toekomst van onze groene leefomgeving.

In de bedrijfsvoering werkt het Groenfonds al jarenlang nauw samen met Fondsenbeheer Nederland, het Nationaal Restauratiefonds en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). SVn heeft in 2017 aangegeven deze samenwerking af te bouwen en in 2019 geheel zelfstandig verder te gaan. Dit aangekondigde vertrek van SVn leidt tot een heroriëntatie op de huidige, gedeelde IT-systemen en op de organisatie van FBNL. In 2018 zal het Groenfonds het IT-landschap gaan vernieuwen, mede op basis van de veranderde behoefte als gevolg van het verstrekken van steeds meer zakelijke projectfinancieringen. Daarnaast wordt bezien of de samenwerking met het Nationaal Restauratiefonds en FBNL ook in de toekomst leidt tot kostenefficiency en kwaliteit. Het beëindigen van de werkrelatie met Fondsenbeheer wordt in deze overwegingen meegenomen. In 2018 zal dit veel tijd en inzet van de Groenfondsorganisatie vergen.

Project

Boerderij Eyckenstein:
van kop tot staart natuurinclusieve landbouw

scan deze code

Bestuur en Organisatie

5.1 Bestuurlijke kaders en governance

Contractuele relatie met rijksoverheid en provincies

Een groot deel van de activiteiten van het Groenfonds vloeien voort uit hierover met de rijksoverheid en provincies gesloten overeenkomsten. De belangrijkste hiervan is de 'Uitvoeringsovereenkomst' tussen Rijk, provincies en het Groenfonds, die in 1995 gesloten is en in 2002 geactualiseerd. Hierin ligt de basis voor de samenwerking tussen Rijk, provincies en het Groenfonds vast. In de Uitvoeringsovereenkomst is onder andere opgenomen dat het bestuur van het Groenfonds jaarlijks een ontwerp-Werkprogramma en ontwerp-Begroting voor het komende jaar voorlegt aan het Ministerie van LNV en aan de provincies via het Interprovinciaal Overleg (IPO), alvorens deze, gehoord de eventuele reacties, vast te stellen.

Bestuur

De bestuursleden van de stichting Groenfonds worden benoemd voor telkens vier jaar door de provincies (twee leden), de minister van LNV (twee leden) en door provincies en minister gezamenlijk (twee leden, waaronder de voorzitter). Na hun aftreden zijn bestuursleden herbenoembaar door Rijk en/of provincies en kunnen twee keer voor een periode van vier jaar worden herbenoemd. Naast de bestuursleden hebben het Ministerie van LNV alsmede de gezamenlijke provincies elk een waarnemer die de bestuursvergaderingen bijwoont. In 2017 is de waarnemer namens het IPO, mevrouw drs. L. (Lieke) Hendrikx vervangen door de directeur van het IPO, de heer mr. H. M. (Henry) Meijdam.

Het bestuur van het Groenfonds is in 2017 vier keer bijeengekomen. Naast de bestuursvergaderingen is er frequent contact van vooral de voorzitter en penningmeester met de directeur en andere medewerkers.

Binnen het bestuur is een Financiële Commissie ingesteld. Deze heeft een adviserende functie naar het bestuur en staat het bestuur bij in zijn toezichthoudende taken met betrekking tot de interne controle in de ruimste zin, met inbegrip van de interne controle van de financiële verslaglegging. De Financiële Commissie bestond in 2017 uit twee leden van het bestuur, penningmeester ir. P.O. Vermeulen en algemeen bestuurslid drs. M.H.R. Bakker. De directeur, controller en strategisch adviseur van het Groenfonds participeren in de vergaderingen van de Financiële Commissie als adviseur. De financiële commissie is in 2017 vier keer bijeengekomen. De Financiële Commissie heeft in 2017 eenmaal regulier overleg gevoerd met de externe accountant over de jaarrekening 2016.

De in 2007 vastgestelde bestuursreglementen zijn in 2017 niet gewijzigd. In het algemene Bestuursreglement zijn nadere afspraken vastgelegd over het functioneren van het bestuur, uiteraard in aansluiting op hetgeen de statuten hierover bepalen. Ook het functioneren van de Financiële Commissie is in dit reglement geregeld. In het reglement Bevoegdhedenstructuur is de procuratie-/volmachtsstructuur van het Groenfonds vastgelegd. Rijk en provincies hebben in 2013 een beleidskader benoemingen voor bestuursleden van het Groenfonds vastgesteld.

In 2017 was het bestuur als volgt samengesteld (tussen haakjes het jaar van aftreden op basis van het rooster van aftreden).

BESTUURSLEDEN:	FUNCTIE:	BENOEMD DOOR:
prof dr. C.P. (Cees) Veerman (2018)	Voorzitter	Rijk en provincies
ir. P.O. (Pim) Vermeulen (2017)	Penningmeester	Provincies
mr. T.H.J. (Tjibbe) Joustra (2017)		Rijk
drs. J.C.M. (Jolande) Sap (2021)		Rijk en provincies
mr. drs. J.W.E. (Liesbeth) Spies (2019)		Provincies
drs. M.H.R. (Marie-Renée) Bakker (2020)		Rijk

WAARNEMERS:	
drs. R. (Roel) Feringa	Namens het Ministerie van LNV (sinds 2015)
mr. H.M. (Henry) Meijdam	Namens het Interprovinciaal Overleg (sinds 2017)

Drs. J.C.M. (Jolande) Sap is in 2017 herbenoemd. Eind 2017 zijn er vacatures in het bestuur ontstaan doordat twee bestuursleden aan het einde van hun zittingstermijn komen, te weten mr. T.H.J. (Tjibbe) Joustra en ir. P.O. (Pim) Vermeulen. De heren Joustra en Vermeulen zijn eind 2017 aan het einde van hun zittingstermijn en niet herbenoembaar. Het proces om tot invulling van deze vacatures te komen is in 2017 gestart en heeft in januari en februari 2018 geleid tot de benoeming van twee nieuwe bestuursleden; de heren De Leeuw en Goudswaard.

Bestuursleden Nationaal Groenfonds

Prof dr. C. (Cees) Veerman (1949) is sinds december 2014 voorzitter van Nationaal Groenfonds. De heer Veerman is emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Tilburg en Wageningen Universiteit, met als aandachtsgebied duurzame plattelandsontwikkeling vanuit Europees perspectief. De heer Veerman was van 1997 tot 2002 voorzitter van de Raad van Bestuur van Wageningen Universitair Research Center en van 2002 tot 2007 minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Tussen 2009 en 2013 was de heer Veerman voorzitter van de Vereniging Natuurmonumenten. Hij vervult thans een aantal (toezichts-) functies in de profit en non-profit sector, waaronder Royal Reesink, Fagoed en de Holding Nationale Goede Doelen Loterijen N.V.

Ir. P.O. (Pim) Vermeulen (1947) is sinds 2002 bestuurslid en sinds 2006 penningmeester van Nationaal Groenfonds. De heer Vermeulen is oud-wethouder van de Gemeente Rotterdam en oud-voorzitter van de Raad van Bestuur van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Hij vervult thans een aantal (bestuurs-) functies waaronder voorzitter van de Raad van Commissarissen van N.V. Groothandelsgebouwen te Rotterdam, lid van de Raad van Commissarissen van woningcorporatie Havensteder te Rotterdam, lid van de Raad van Commissarissen van 1012 Inc. en bestuurslid van de Stichting Aandelen Fondsenbeheer Nederland. De heer Vermeulen is per 1

januari 2018 als penningmeester opgevolgd door de heer Goudswaard.

mr. T.H.J. (Tjibbe) Joustra (1951) is sinds 2002 bestuurslid van Nationaal Groenfonds. De heer Joustra is sinds 2011 voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Daarnaast is hij onder meer voorzitter Raad van Toezicht Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter van het Algemeen Bestuurscollege van de Koninklijke Bibliotheek en voorzitter van de Dutch Milk Foundation. Voorheen was de heer Joustra voorzitter van het UWV, Nationaal Coördinator Terrorisme bestrijding (NCTV) en Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Landbouw (ten tijde van de oprichting van de Stichting Groenfonds). De heer Joustra is per 1 januari 2018 opgevolgd door de heer De Leeuw.

Drs. J.C.M. (Jolande) Sap (1963) is sinds 2013 bestuurslid van Nationaal Groenfonds. Mevrouw Sap zet zich vanuit haar eigen bedrijf in voor verduurzaming van bedrijfsleven en samenleving. Zij was van september 2008 tot oktober 2012 lid van de Tweede Kamer en gedurende de laatste 2 jaar fractievoorzitter van GroenLinks. Daarvoor was zij als econoom actief in wetenschap, beleid en bedrijfsleven. Mevrouw Sap bekleedt een aantal (toezichthoudende) functies, waaronder het voorzitterschap van de Raad van Toezicht van GGZ-instelling Arkin, van het bestuur van de NPHF Federatie voor Gezondheid en van de Raad van Toezicht van Fairfood. Daarnaast is ze commissaris bij KPN en KPMG.

Mr. drs. J.W.E. (Liesbeth) Spies (1966) is in 2015 toegetreden tot het bestuur van Nationaal Groenfonds. Zij is door de gezamenlijke provincies benoemd. Mevrouw Spies is sinds 2014 burgemeester van de gemeente Alphen aan den Rijn. Mevrouw Spies was van 2011 tot 2013 minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de periode 2002-2010 was zij Tweede Kamerlid voor het CDA en in 2010-2011 waarnemend partijvoorzitter. In 2011 was mevrouw Spies gedeputeerde voor de provincie Zuid-Holland. Zij bekleedt een aantal bestuursfuncties, waaronder voorzitter van de Raad van Toezicht van de Reclassering Nederland, vicevoorzitter van het Europees opleidingsinstituut voor de publieke sector (EIPA) en voorzitter van de Raad van Toezicht van Alzheimer Nederland en van Veilig Verkeer Nederland.

Drs. M.H.R. (Marie-Renée) Bakker (1957) is sinds februari 2016 bestuurslid van Nationaal Groenfonds. Vanuit die rol maakt mevrouw Bakker ook deel uit van de Financiële Commissie van het Groenfonds. Mevrouw Bakker is Senior Finance Manager bij de Wereldbank, een organisatie van de Verenigde Naties in Washington DC die zich richt op het verlenen van financiële steun voor zaken van publiek/maatschappelijk belang. Zij heeft bij de Wereldbank ook eerder aan diverse natuur-, landschaps- en duurzaamheidsprojecten meegewerkt. Daarnaast is mevrouw Bakker lid van de Board of Directors en de Audit en Governance Committees van de Grameen Foundation in Washington DC.

In 2018 zijn als opvolgers van de heer Joustra en de heer Vermeulen benoemd de heer De Leeuw en de heer Goudswaard. Voor de volledigheid staat hieronder ook van hen een beschrijving opgenomen.

Ir. J.F. (Johan) de Leeuw (1953) is in januari 2018 toegetreden tot het bestuur van Nationaal Groenfonds enis door het Rijk benoemd. De heer De Leeuw is voormalig lid van de Tweede Kamer (1986-1991) en was als Directeur-Generaal en Secretaris-Generaal verbonden aan verschillende ministeries en de Voedsel- en Warenautoriteit. De heer De Leeuw bekleedt verschillende (toezichthoudende) functies, waaronder het voorzitterschap van het College van Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen & Biociden en van de Raad van Commissarissen van QuaWonen en ICCO . Ook is hij bestuursvoorzitter van IZZ, bestuurslid van de beheersstichting Qlip (kwaliteitsborging van agrofood) en lid van de Raad van Advies van Staatsbosbeheer.

Drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard (1958) is in februari 2018 toegetreden tot het bestuur van Nationaal Groenfonds in de rol van penningsmeester en door de gezamenlijke provincies benoemd. De heer Goudswaard was tot vorig jaar werkzaam als algemeen directeur bij ASN Bank. Naast zijn bestuursfunctie bij Nationaal Groenfonds is de heer Goudswaard lid van de Raad van Commissarissen van Triple Jump B.V., een impactgerichte beleggingsbeheerder die verantwoorde investeringsmogelijkheden biedt in ontwikkelingslanden. Ook is hij penningmeester bij de Museumvereniging en bij Stichting Museumkaart.

Periodieke evaluatie functioneren bestuur

Het Groenfondsbestuur voert tweejaarlijks een evaluatie uit naar het eigen functioneren, conform het beleidskader dat het Rijk voor het Groenfonds hanteert. Deze evaluatie heeft in 2016 plaatsgevonden. In 1-op-1 gesprekken van de voorzitter met de bestuursleden is gekeken naar de rolverdeling in het bestuur, de wijze van functievervulling van de individuele bestuurders, de verhouding tussen bestuur en directie, de effectiviteit van de vergaderingen en de informatievoorziening aan het bestuur. Dit is vervolgens besproken in het bestuur. Uit de evaluatie komt verder geen aanleiding voor veranderingen in de samenstelling of de werkwijze van het bestuur, anders dan enkele accentverschuivingen. Zo is het belangrijk dat het bestuur met het oog op de transitie van het Groenfonds en de markten die het Groenfonds betreedt, voldoende externe gerichtheid heeft richting markt (klantgroepen) en de oprichters van het Groenfonds, en tegelijkertijd de toezichthoudende rol en klankbordrol richting de directie in het kader van de transitie scherp blijft invullen.

Verslaglegging en verantwoording

Met diverse rapportages legt het bestuur van het Groenfonds verantwoording af aan zijn belangrijkste stakeholders, in het bijzonder de rijksoverheid (Ministerie van LNV), de provincies (IPO) en financiers, alsmede aan de fiscus en klanten waarmee een financiële relatie bestaat. Dit jaarverslag, en specifiek dit hoofdstuk Bestuur en Organisatie, alsmede de jaarrekening vormen een

belangrijk onderdeel van deze verantwoording. Van de belangrijkste publieke financieringscontracten is bovendien in de Toelichting op de balans de juridische en beleidsmatige achtergrond geschetst.

5.2 Bedrijfsvoering en risicomanagement

Organisatie en bezetting

Evenals voorgaande jaren zijn alle operationele activiteiten voor het Groenfonds uitgevoerd door Fondsenbeheer Nederland. Fondsenbeheer Nederland is een zelfstandige organisatie, die haar brede expertise op het terrein van financiering en (fonds)management beschikbaar stelt aan het Groenfonds. Fondsenbeheer Nederland verstrekt

dergelijke faciliteiten, zonder winstoogmerk, ook aan andere fondsen, onder meer het Nationaal Restauratiefonds en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Dankzij deze organisatievorm worden synergievoordelen behaald voor de fondsen. SVn heeft in 2017 aangegeven deze samenwerking af te bouwen en in 2019 geheel zelfstandig verder te gaan. Dit aangekondigde vertrek van SVn heeft forse negatieve invloed op de huidige synergievoordelen en leidt voor het Groenfonds tot een heroriëntatie op de huidige, gedeelde IT-systemen en op de samenwerking binnen Fondsenbeheer.
Voor de directe werkzaamheden bij het Groenfonds waren per 31 december 2017: 14,8 fte (2016: 13,6 fte) toegerekend.

Beloningsbeleid
Het Groenfonds voert een beheerst beloningsbeleid conform de artikelen 35i, 86a en 50a BGfo.
In het beloningsbeleid van het Groenfonds zijn geen beloningsprikkels opgenomen die aanleiding kunnen geven tot het nemen van ongewenste en onverantwoorde risico's of prikkels die er toe kunnen leiden dat het klantbelang of het belang van de overige stakeholders wordt veronachtzaamd. Het management en de medewerkers worden gehonoreerd conform de Arbeidsvoorwaardenregeling van Fondsenbeheer Nederland. De beloningsafspraken worden vastgesteld aan de hand van factoren als complexiteit van de functie en verantwoordelijkheden. Met het management en de medewerkers zijn geen beloningsafspraken gemaakt die afwijken van deze Arbeidsvoorwaardenregeling, bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende variabele prestatiebeloningen.

Managementovereenkomst met Fondsenbeheer Nederland

De dienstverlening van Fondsenbeheer Nederland is contractueel vastgelegd in een managementovereenkomst. Het waarborgen van het onafhankelijk opereren van het Groenfonds ten opzichte van Fondsenbeheer Nederland is één van de belangrijkste aspecten van deze overeenkomst. In samenhang met deze managementovereenkomst werken het Groenfonds en Fondsenbeheer Nederland samen via de methodiek van kostendeling. Fondsenbeheer Nederland gaat via deze methodiek verplichtingen aan (bijvoorbeeld voor personeel, huisvesting, kantoorautomatisering en dergelijke) voor rekening en risico van het Groenfonds en de andere fondsen waarmee Fondsenbeheer soortgelijke overeenkomsten heeft gesloten. Fondsenbeheer maakt samen met de fondsen Nationaal Restauratiefonds en Nationaal Groenfonds gebruik van een fiscale vrijstelling waardoor verrekening van onderling gedeelde kosten vrij van btw is.

Wet- en regelgeving

DNB
Het Groenfonds heeft geen bankvergunning en heeft hiervoor een ontheffing van De Nederlandsche Bank (DNB). Het uitgangspunt is dan ook, dat het Nationaal Groenfonds in de uitoefening van zijn bedrijf niet toegestaan is buiten besloten kring van anderen dan professionele marktpartijen opvorderbare gelden aan te trekken, ter beschikking te verkrijgen of ter beschikking te hebben. Deze ontheffing is mede mogelijk door de onderliggende garanties van Rabobank, waardoor betrokken klanten feitelijk dezelfde bescherming genieten als op basis van het deposito garantiestelsel. Aan alle in deze ontheffing door DNB gestelde voorwaarden is in 2017 voldaan.

AFM
Het Groenfonds heeft een vergunning voor het aanbieden van hypothecair krediet en consumptief krediet onder de Wet financieel toezicht (Wft), onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Europese Hypothekenrichtlijn
In 2016 is de Europese Hypothekenrichtlijn ingevoerd. Met onder meer het verstrekken van het uniforme informatieblad (ESIS) en de bindende offerte voldoet het Groenfonds aan deze nieuwe bepalingen.

Wet bescherming Persoonsgegevens
Per 2016 is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) uitgebreid met een meldplicht voor datalekken. Deze meldplicht houdt in dat organisaties direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra er sprake is van een ernstig datalek. In 2017 hebben geen ernstige datalekken plaatsgevonden. In 2017 heeft het Groenfonds zich voorbereid op de nieuwe Europese privacywetgeving (AVG) die per 25 mei 2018 van kracht wordt.

"Voor de directe werkzaamheden bij het Groenfonds waren per 31 december 2017: 14,8 fte (2016: 13,6 fte) toegerekend."

Vennootschapsbelasting
In Nederland worden overheidsondernemingen vanaf 1 januari 2016 in principe belastingplichtig voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Dit is een vervolg op de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen die op 11 juni 2015 is gepubliceerd. In 2016 en 2017 is er regelmatig contact geweest met de Belastingdienst of het Groenfonds voor al zijn activiteiten Vpb-plichtig is. In het eerste halfjaar van 2018 wordt verwacht dat de Belastingdienst hierover uitsluitsel gaat geven. Vooralsnog is ervan uitgegaan dat het Groenfonds (volledig) Vpb-plichtig is vanaf 1 januari 2016.

Juridische zaken en compliance

Met de beschikbaarheid van bedrijfsjuristen en een compliance-vertegenwoordiger binnen Fondsenbeheer is de aanwezigheid van specifieke juridische bancaire kennis, als ook de kennis van vastgoedontwikkeling en compliance geborgd. Deze eenheid van Fondsenbeheer Nederland vormt daarmee een vraagbaak en klankbord voor het management van het Groenfonds.

Productgoedkeuringsproces
Nationaal Groenfonds heeft een productgoedkeuringsbeleid. Producten worden pas op de markt gebracht of gedistribueerd na een zorgvuldige afweging van de risico's en zorgvuldige toetsing van relevante aspecten, waaronder zorgplicht.

Finance

Binnen Fondsenbeheer worden de financiële administratie (Finance) voor het Groenfonds (uit)gevoerd. De controlling werkzaamheden vallen onder directe aansturing van de directeur Groenfonds.
AFAS is de leidende applicatie geworden binnen Finance, de implementatie hiervan is succesvol afgerond begin 2017. In 2017 zijn er ten behoeve van het verder automatiseren van processen drie nieuwe administraties toegevoegd, onder gelijktijdige afname van de bezetting van de afdeling Finance. Deze efficiency is vooral gerealiseerd door te investeren in kennisdeling en opleiding van medewerkers.

Risicomanagement

Het Groenfonds hecht sterk aan het goed managen van het risicoprofiel. De beheersmaatregelen zijn gericht op een voortdurende en zorgvuldige bewaking en beheersing van risico's die zijn activiteiten met zich meebrengen. De uitgangspunten van het Groenfonds omtrent risicomanagement zijn onder meer nader beschreven in het Handboek Beleidskaders en in het Treasury Statuut.

Binnen Groenfonds wordt gewerkt volgens het *3-lines of defence model*. Het Business Control Framework draagt ertoe bij dat de belangrijkste geïdentificeerde risico's gemitigeerd worden

door middel van specifieke beheersmaatregelen. Deze beheersmaatregelen zijn vervat in processen en vastgelegd in procedures en de toepassing en effectiviteit ervan worden getoetst door een riskmanager.

In 2017 werkte het management in samenwerking met de risicomanagementfunctie aan verdere versteviging van risicobeheersing binnen het Groenfonds. Mede daardoor bestaat er goed inzicht in de belangrijkste strategische, tactische en operationele risico's en de beheersing ervan. Waar nodig formuleerde het management aanvullende maatregelen. Deze variëren van direct doorvoeren van aanpassingen in operationele processen tot het opnemen van activiteiten/speerpunten in het businessplan.

De risicomanagementfunctie faciliteert dit proces, adviseert over de risicobeheersing ten opzichte van risicobereidheid en risicocapaciteit, bewaakt de (effectieve) werking van beheersmaatregelen en bewaakt de ontwikkeling van risico-indicatoren ten opzichte van de afgesproken bandbreedtes. De risicomanagementfunctie werkt hierbij nauw samen met het management. Per kwartaal wordt de voortgang van de activiteiten van de risicomanagementfunctie en de belangrijkste adviezen/aandachtspunten vanuit riskmanagement en externe accountant met het bestuur besproken.

Alle werkzaamheden die Fondsenbeheer Nederland voor het Groenfonds verricht, gebeuren voor rekening en risico van het fonds. Fondsenbeheer Nederland draagt bij de uitvoering van haar activiteiten zorg dat dit gebeurt conform de afgesproken richtlijnen zoals door de fondsen vastgesteld. Transparantie en integriteit zijn daarbij kernbegrippen. Op alle activiteiten vindt interne controle op de onderkende operationele risico's plaats. Daarnaast worden periodiek audits uitgevoerd. In 2017 heeft dit plaatsgevonden door interne auditors en de externe accountant.

In 2017 zijn onder meer audits uitgevoerd op het gebied van integraal risicomanagement, kredietverlening en -beheer, Treasury en IT.

De voornaamste te beheersen risico's bij het Groenfonds betreffen:

- de beperkte omvang van het investeringsvermogen
- de investeringen in IT en het kostenmanagement
- het treasury management
- de kredietverlening
- het renterisico en het operationele risico

Hierna zijn deze specifieke aspecten in het risicomanagement toegelicht.

Beperkte omvang van het investeringsvermogen

Om aan de financieringsvraag van klanten te voldoen wordt voornamelijk het Eigen vermogen ingezet. De omvang van de vraag overschrijdt de omvang van het Eigen vermogen waardoor additionele funding nodig is. Wanneer deze funding niet dan wel slechts beperkt kan worden gerealiseerd, kan slechts beperkt worden voldaan aan de vraag van klanten. Het mitigeren van dit risico wordt in samenwerking met de stakeholders ingezet en daarnaast worden alternatieve mogelijkheden onderzocht.

Investeren in IT en kostenmanagement

In de bedrijfsvoering werkt het Groenfonds al jarenlang nauw samen met Fondsenbeheer Nederland, het Nationaal Restauratiefonds en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). SVn heeft in 2017 aangegeven deze samenwerking af te bouwen en in 2019 geheel zelfstandig verder te gaan. Dit vertrek van SVn leidt enerzijds tot een heroriëntatie op de huidige, gedeelde IT-systemen en anderzijds in verband met een forse verhoging van de kostendoorbelasting, op de organisatie van Fondsenbeheer. Derhalve zal het Groenfonds in 2018 het IT-landschap gaan vernieuwen. Daarnaast wordt bezien of de samenwerking met het Nationaal Restauratiefonds en FBNL ook in de toekomst leidt tot kostenefficiency en kwaliteit. Het beëindigen van de werkrelatie met Fondsenbeheer wordt in deze overwegingen meegenomen.

Treasury management

Binnen Fondsenbeheer worden de Treasury activiteiten voor het Groenfonds (uit)gevoerd. De controlling werkzaamheden vallen onder directe aansturing van de directeur Groenfonds.

Het huidige Treasurystatuut (waarin tevens een uitwerking van de risicobereidheid is opgenomen) is door het bestuur van het Groenfonds in oktober 2014 vastgesteld. Begin 2018 wordt dit statuut gereviseerd. De Treasury werkzaamheden hebben in 2017 plaatsgevonden binnen de kaders van het Treasurystatuut.

In 2017 is op de kapitaalmarkt ter herfinanciering van leningen binnen de beheerportefeuilles € 17,5 miljoen ten behoeve van de convenantsportefeuille, € 14,8 miljoen ter financiering van de EHS-portefeuille en € 51,1 miljoen ter financiering van de PNB-portefeuille aangetrokken. Daarnaast is er voor € 11,5 miljoen ter financiering van de VPN-portefeuille aangetrokken op de kapitaalmarkt.

Voor het afdichten van de renterisico's zijn in 2017 geen nieuwe renteswaps aangegaan. Renteswaps worden alleen gecontracteerd ter afdichting van bestaande onderliggende renterisico's. Het Groenfonds neemt daarmee geen open (toekomstige) posities in.

Per 31 december 2017 wordt voor € 81,7 miljoen aan middelen aangehouden bij het Ministerie van Financiën. Dit betreft nog uit te betalen subsidies evenals compensatiegelden die bij het ministerie worden aangehouden in het kader van het Geïntegreerd Middelenbeheer. Deze gelden vallen vrij op basis van een raming van de momenten waarop deze gelden daadwerkelijk nodig zijn. Het Groenfonds houdt zijn overige middelen alleen aan bij partijen die voldoen aan de hoge eisen die het Treasurystatuut daaraan stelt.

Krediet- en tegenpartij risico

Dit betreft het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen voldoet. Dit risico is aan de

orde bij het uitzetten en aanhouden van gelden bij derden alsmede bij derivaat transacties (renteswaps). Het merendeel (90%) van de financiële vaste activa is risicoloos. Het uitgangspunt is om het risicoprofiel bij de Revolverende fonds-verstrekkingen beperkt te houden. Zo worden financieringen in kredietklasse *critical* niet verstrekt en financieringen in de kredietklasse *high* worden uitsluitend verstrekt wanneer dit expliciet in het

kredietstuk is beargumenteerd en hier vervolgens positief op wordt besloten.

Management van krediet- en tegenpartijrisico gebeurt op de volgende manieren:

- Kredietverlening aan klanten. Hiervoor zijn separate richtlijnen en procedures van kracht; zie hierna.
- Uitzetting van kortlopende middelen. Dit gebeurt uitsluitend bij financiële instellingen die onder toezicht staan van de Nederlandse, Engelse, Duitse of Franse nationale toezichthouder staan en een Short Term Rating hebben van minimaal P-1 (Moody's) of welke te kwalificeren zijn als een systeembank en een Short Term rating hebben van minimaal P-2 (Moody's).
- Uitzetting van lang lopende middelen. Dit gebeurt uitsluitend bij financiële instellingen die onder toezicht staan van de Nederlandse, Engelse, Duitse of Franse nationaal toezichthouder en een Long Term Rating hebben van minimaal A1 (Moody's).
- Derivaat overeenkomsten. Deze worden uitsluitend aangegaan met financiële instellingen die onder toezicht van de Nederlandse, Engelse, Duitse of Franse nationale toezichthouder staan en een Long Term Rating hebben van minimaal A2 (Moody's).

Kredietverlening aan klanten

De kredietverlening door het Groenfonds gebeurt deels voor eigen rekening en risico en deels voor risico van derden (veelal overheden). De interne en administratieve organisatie zijn ingesteld op de hoge eisen die dit met zich meebrengt voor de organisatie. Vanaf bepaalde limieten behoeven kredietverleningen goedkeuring van een interne kredietcommissie, alsmede van de penningmeester. Daarnaast is kennis van de 'groenmarkt' cruciaal bij het beheersen van de uit de kredietverlening voortvloeiende risico's. Voor het grootste deel van de kredieten geldt dat de acceptatie daarvan plaats vindt op basis van hiervoor in Nederland gangbare kredietacceptatie regels. Uitzonderingen daarop vinden slechts plaats met oog op het specifieke publieke doel dat Nationaal Groenfonds dient.

In 2017 is de kwaliteit van het kredietbeheersingssysteem geëvalueerd wat heeft geleid tot een aantal in te zetten verbeteringen. Deze verbeteringen zijn getoetst door een extern bureau. De implementatie van de verbeteringen is eind 2017 gestart.

Renterisico's

De financieringsactiviteiten van het Groenfonds brengen renterisico's met zich mee. Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente en het risico van meer- of minderopbrengsten vanwege fluctuaties van de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Ten aanzien van de risicobereidheid is het renterisicobeleid gericht op het beheersen van dit risico waaraan de activiteiten worden blootgesteld als gevolg van renteschommelingen. Hiervoor worden renteswaps ingezet. Het aangaan van een speculatieve transactie of het creëren van speculatieve positie als gevolg van het bewust nalaten te handelen is niet toegestaan. Kortom; het Groenfonds gebruikt renteswaps teneinde de renterisico's te beperken.

Operationele risico's

Operationele risico's kunnen zich voordoen als gevolg van ontoereikende of niet succesvolle interne processen en of systemen. Het Groenfonds wil dergelijke risico's tot een minimum beperken. Deze risico's worden beheerst door beheersmaatregelen zoals vastgelegd in het Handboek Administratie Organisatie en het Business Control Framework (BCF) voor de operationele processen, met daarin aandacht voor risico's. Vanuit Interne Controle wordt het juist naleven van procedures gecontroleerd. Bevindingen hieruit worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur, het management alsmede aan de externe accountant. De controlerapportages geven aan dat de uitvoering van processen en het gebruik daarbij van geautomatiseerde hulpmiddelen *in control* zijn. Voor een In Control Statement wordt verwezen naar hoofdstuk 6.8.

IT

Bij de automatisering wordt nauw samenwerkt met Fondsenbeheer Nederland en wordt gebruikgemaakt van de faciliteiten die zij op dit terrein biedt. In 2017 heeft de geautomatiseerde ondersteuning van het merendeel van de Groenfondsactiviteiten plaatsgevonden met behulp van de systemen SF2000 en Force, in combinatie met het CRM-pakket Scope en het digitaal archiefsysteem Xtendis. Via deze applicaties wordt onder andere het proces van rekening-courantverhoudingen en het verstrekken en beheren van financieringen ondersteund.

Verantwoord ondernemen

Nationaal Groenfonds onderneemt integer en maatschappelijk verantwoord (MVO). Het MVO-beleid is onderdeel van onze reguliere dienstverlening en productverantwoordelijkheid. Het Groenfonds is transparant in zijn product- en dienstverlening en de rapportages daarover.

Het Groenfonds hanteert een algemene gedragscode. Deze geeft de spelregels en de speelruimte aan waarbinnen het beleid van het Groenfonds en de werkzaamheden van de medewerkers zich moeten afspelen. Wij hebben daarbij aandacht voor klanttevredenheid, klachtenbehandeling, zorgplicht, transparantie, veiligheid en privacy. In al onze producten en processen willen wij integer en transparant zijn en voldoen aan de geldende regelgeving en gedragscodes.

Het Groenfonds streeft in zijn bedrijfsvoering naar een lage milieubelasting door het bewust gebruik van materialen en duurzame inkoop. Papierarm werken en het gebruik van milieuvriendelijk papier met het FSC-keurmerk zijn hier voorbeelden van. Ons kantoor in Amersfoort is energiezuinig en duurzaam van opzet. Dit geldt zowel voor het gebouw als voor de gebruikte materialen voor kantoormeubilair, verlichting, vloerbedekking etc. Daarnaast promoten wij actief het gebruik van de fiets en het OV voor onze medewerkers en bezoekers. Zo is station Amersfoort C.S. op minder dan 10 minuten loopafstand van ons kantoor.

Project

Energiecentrale BECC:
wekt groene energie op door gebruik van lokale biomassa

scan deze code

6. 1 Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000,--)

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2016
Financiële vaste activa		
1 Uitgezette convenantsleningen	62.304	71.004
2 Uitgezette EHS leningen	120.746	129.056
3 Uitgezette PNB-leningen	224.505	232.789
4 Overige verstrekte leningen aan overheden	4.780	4.934
5 Voorfinancieringen Particulier Natuurbeheer	186.722	193.279
6 Overige verstrekte private leningen	45.280	36.100
7 Participaties	56	56
	644.393	**667.218**
Vlottende activa		
8 Groenfonds Projectrekeningen	1.407	3.122
9 Overige vorderingen en overlopende activa	5.126	7.998
10 Verplicht bij het Rijk aangehouden gelden	81.673	100.814
11 Liquide middelen	231.076	255.363
	319.282	**367.297**
	963.675	**1.034.515**

PASSIVA	31-12-2017	31-12-2016
Eigen vermogen		
12 Revolverend fonds	61.659	60.136
13 Bestemmingsreserve Algemene Risico's	5.196	2.719
	66.855	**62.855**
Langlopende schulden		
14 Aangehouden rentereserve convenantsmiddelen	3.220	3.992
15 Provincie Limburg	2.500	2.500
16 Provincie Gelderland	4.000	4.000
17 Aangetrokken groene leningen	44.580	42.597
18 Aangetrokken leningen EHS	102.545	106.455
19 Aangetrokken PNB-leningen	197.779	173.365
20 Aangetrokken overige leningen	-	20.000
21 Aangetrokken leningen VSPN	19.930	21.740
22 Aangetrokken leningen pVSPN	98.000	98.000
	472.554	**472.649**
Kortlopende schulden		
23 Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	71.943	125.859
24 Rijkscompensatiegelden	3.048	3.041
25 Overige trekkingsrechten	21.663	30.828
26 Groenfonds Projectrekeningen	317.523	326.061
27 Overige schulden en overlopende passiva	10.089	13.222
	424.266	**499.011**
	963.675	**1.034.515**

6.2 Staat van Baten en Lasten

(bedragen x € 1.000,--)

	realisatie geheel 2017	begroting geheel 2017	realisatie geheel 2016
28 Totaal rentebaten	10.968	11.135	11.220
29 Totaal rentelasten	6.674	6.515	6.864
Renteresultaat	**4.294**	**4.619**	**4.356**
30 Overige baten	517	517	408
Totaal baten	**4.811**	**5.137**	**4.764**
31 Managementvergoeding Fondsenbeheer BV	3.937	3.838	3.450
32 Overige kosten	472	615	566
33 Mutatie voorziening kredietrisico's	182		520
Totaal lasten	**4.591**	**4.453**	**4.536**
Resultaat voor belasting	**220**	**684**	**228**
34 VPB	58	0	47
Resultaat na belasting voor bestemming	**162**	**684**	**181**

6.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Tenzij anders weergegeven worden bedragen in de jaarrekening vermeld in duizenden euro's.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Groenfonds, statutair gevestigd te Den Haag, kantoor houdende te Amersfoort bestaan voornamelijk uit:

- Financieren van investeringen in natuur en landschap.
- Financieren van verduurzaming landbouw, energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.
- Strategisch adviseren binnen relevante beleidsgebieden vanuit een financieel-economische ervaring.
- Structureren en beheren van fondsen die investeren in natuurprojecten, duurzame energie of ecologie.
- Kassieren, waaronder het uitvoeren van subsidieregelingen op publiek en privaat niveau.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten worden tegen kostprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd en er wordt (kostprijs) *hedge accounting* toegepast op de afgeleide financiële instrumenten. Op het moment van aangaan van een hedge-relatie, wordt dit door het Groenfonds gedocumenteerd. Waardeveranderingen in de marktwaarde van de financiële instrumenten worden niet opgenomen in de balans en staat van baten en lasten voor zover het effectieve posities betreft. Waardeveranderingen op niet-effectieve posities worden direct verwerkt in het resultaat indien de marktwaarde negatief is. Bij een positieve marktwaarde wordt dit toegelicht maar niet verwerkt. Door middel van een effectiviteitstoets wordt periodiek de effectiviteit van de hedge-relatie vastgesteld. Deze toets gebeurt op basis van een sensitiviteitsanalyse. De toewijzing (koppeling leningen en derivaten) gebeurt op basis van de *key rate duration*. Deze methode vergelijkt de verandering van de *fair value* van de renteswaps met verandering van de *fair value* van de verstrekte leningen. De toets gebeurt op basis van daadwerkelijke mutaties in de reële rente. De marktwaarde van de financiële instrumenten wordt vermeld onder de niet uit balans blijkende verplichtingen.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument fluctueert als gevolg van veranderingen in de marktrente en het risico van meer- of minderopbrengsten vanwege fluctuaties van de rente op de geld- en kapitaalmarkt. Het renterisicobeleid is gericht op het beheersen van dit risico waaraan de activiteiten worden blootgesteld als gevolg van renteschommelingen. Het Groenfonds gebruikt renteswaps teneinde de renterisico's te beperken.

De activazijde van de balans van het Groenfonds bestaat voornamelijk uit uitgezette leningen tegen een vaste rente. Om het marktwaarderisico van deze leningen af te dekken sluit het Groenfonds renteswaps af waarbij een vaste rente wordt betaald en een variabele rente wordt ontvangen. Op deze manier wordt het marktwaarderisico van deze leningen afgedekt. Het Groenfonds dekt deze leningen af voor een bedrag ter hoogte van de afgesloten renteswaps, zoals beschreven in het Treasury statuut. Alle renteswaps die het fonds afsluit vallen onder de opgestelde hedge-documentatie.

De relatie tussen de uitgezette leningen en de ingezette hedge-instrumenten wordt vastgelegd in een effectiviteitstoets. Deze wordt periodiek geactualiseerd, minimaal eenmaal per jaar per de datum waarop financiële cijfers worden opgesteld. De test die wordt uitgevoerd is ten eerste een kwalitatieve toets op basis van de kritische termen van de renteswaps en de onderliggende portefeuilles. Als blijkt dat de kritische termen niet gelijk zijn wordt een kwantitatieve ineffectiviteitsmeting uitgevoerd op basis van een vergelijking van de reële waarde van de renteswaps met de reële waarde van het onderliggende. Door te verdisconteren tegen de Euribor *zero coupon* curve wordt vervolgens de ineffectiviteit bepaald.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa
De hieronder opgenomen portefeuilles financieringen en verstrekte leningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde van de schuldrest per balansdatum. Participaties worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen op grond van de situatie bij de betrokken ondernemingen. Afwaardering kan plaatsvinden bij zowel een structurele waardevermindering als bij een niet-structurele waardevermindering. Structureel betekent dat het niet voorzienbaar is dat de waardevermindering zal ophouden te bestaan. Met een structurele waardevermindering moet rekening worden gehouden, met een niet-structurele waardevermindering mag rekening worden gehouden.

Overige vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen wordt aangehouden in overeenstemming met de vereisten volgens Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Rentemarge
Rentebaten en rentelasten worden op basis van het toerekeningsbeginsel verantwoord in de staat van baten en lasten voor alle rentedragende instrumenten.

Behandelkosten
De aan geldnemers in rekening gebrachte kosten voor het verstrekken van financieringen worden als opbrengst verantwoord op het moment van het verlijden van de (hypotheek), dan wel bij uitboeking van de financiering.

6.4 Toelichting op de balans

Financiële vaste activa

1. UITGEZETTE CONVENANTSLENINGEN
De uitgezette convenantsleningen zijn vorderingen die het Groenfonds heeft op de provincies. In IPO-verband is voor de provincies een vaste verdeelsleutel voor deze vorderingen overeengekomen. De opgenomen bedragen betreffen het provinciale aandeel in grondaankopen voor natuur, met tussenkomst van de voormalige Dienst Landelijk Gebied (DLG).

De juridische grondslag voor het verstrekken van de convenantsleningen aan provincies is het "LNV-IPO Convenant 1997" van 15 februari 1997, gesloten tussen het Ministerie van LNV en het samenwerkingsverband Interprovinciaal Overleg. De convenantsleningen zijn benut ter financiering van het provinciale aandeel in grondaankopen ten behoeve van het Nationaal Natuurnetwerk. Vanaf 1 januari 2008 zijn er geen opnamen meer mogelijk door provincies uit de convenantsleningen.

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	71.004	79.404
Bij: bedragen	0	0
Af: afgelost door provincies	8.700	8.400
Stand per ultimo	**62.304**	**71.004**

De rente in 2017 over deze leningen ten laste van de provincies bedraagt 4,81 % (2016: 5,16%). Dit is het gewogen gemiddelde van lange en korte rente van (groene) leningen en Swaps, voor de periode tot 2024.

Alle leningen zijn binnen het Nationaal Natuurnetwerk geïnvesteerd in projecten met een Groenverklaring.

2. UITGEZETTE EHS-LENINGEN
EHS-leningen zijn aan het Ministerie van LNV verstrekte financieringen voor investeringen in het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). De opgenomen bedragen betreffen het Rijks aandeel in grondaankopen voor natuur met tussenkomst van de voormalige Dienst Landelijk Gebied. De grondslag hiervoor is de per januari 2003 gesloten "Overeenkomst inzake het aantrekken, beschikbaar stellen en beheren van geldleningen ten behoeve van grondaankopen voor natuur", tussen Nationaal Groenfonds en het Ministerie van LNV.

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	129.056	137.538
Bij: bedragen	14.291	7.076
Af: afgelost	22.601	15.558
Stand per ultimo	**120.746**	**129.056**

Het gemiddelde rentepercentage per balansdatum bedraagt: 2,62 % (2016: 2,77%).

3. UITGEZETTE PNB-LENINGEN

De "Kaderovereenkomst financiering grondaankopen EHS", gesloten per 25 november 2004, en de aanvulling hierop van 14 februari 2008, tussen Vereniging Natuurmonumenten, De12Landschappen (voorheen Stichting Unie van Provinciale Landschappen), Stichting Groenfonds en het Ministerie van LNV, is de grondslag voor het verstrekken van deze leningen. Deze zogenoemde PNB-leningen worden benut voor de financiering van grondaankopen voor de particuliere natuurbeschermingsorganisaties in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	**2017**	**2016**
Stand per 1 januari	232.789	240.411
Bij: opgenomen bedragen	51.140	50.730
Af: afgelost	59.424	58.352
Stand per ultimo	**224.505**	**232.789**

De leningen zijn verstrekt onder borgstelling van het Ministerie van LNV. Het gemiddelde rentepercentage per balansdatum op de leningen bedraagt 2,09% (2016: 2,83%).

4.OVERIGE VERSTREKTE LENINGEN AAN OVERHEDEN

Dit betreft aan overheden verstrekte leningen voor natuurprojecten. De leningen kunnen gekoppeld zijn aan specifieke verplichtingen van de betreffende overheid.

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	**2017**	**2016**
Stand per 1 januari	4.934	6.046
Bij: opgenomen bedragen	0	0
rente	214	234
Af: afgelost door provincies	368	1.346
Stand per ultimo	**4.780**	**4.934**

Per ultimo is deze portefuille als volgt uit te splitsen:	**2017**	**2016**
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is verkregen	1.238	1.238
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is aangevraagd	0	0
verstrekt op overige projecten	3.542	3.696
	4.780	**4.934**

Het verloop van de portefuille naar aantallen en rentepercentages is als volgt:	**aantal**	**2017 rente %**	**aantal**	**2016 rente %**
Stand per 1 januari	15	4,39	22	4,12
Bij: opgenomen bedragen	0	0,00	0	0,00
Af: afgelost	1	2,00	7	2,64
Stand per ultimo	**14**	**4,46**	**15**	**4,39**

5. VOORFINANCIERINGEN PARTICULIER NATUURBEHEER

Dit betreft aan private partijen verstrekte leningen ter voorfinanciering van te ontvangen subsidie-uitkeringen voor Particulier Natuurbeheer onder zowel het oude regime, de Voorfinanciering Particulier Natuurbeheer (VPN) als het nieuwe regime, de Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN). Het Groenfonds verstrekt deze VSPN-financieringen op basis van de "Overeenkomst tot uitvoering van de Voorfinanciering Subsidie Particulier Natuurbeheer" tussen het Groenfonds en het Ministerie van LNV. Artikel 2.3 van deze overeenkomst geeft het volgende aan: 'Op grond van de VSPN Overeenkomst verstrekt het Groenfonds aan de Subsidiegerechtigde een voorfinanciering met een looptijd van 30 jaar.' In het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) is deze overeenkomst vervangen door een afzonderlijke overeenkomst tussen Nationaal Groenfonds en de 12 individuele provincies. De onderliggende transacties staan hieronder vermeld als pVSPN.

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	**2017**	**2016**
Stand per 1 januari	193.279	199.939
Bij: opgenomen bedragen	140	980
rente	9.031	9.326
Af: afgelost	15.728	16.966
Stand per ultimo	**186.722**	**193.279**

Deze leningen zijn verstrekt onder verpanding van de onderliggende subsidiebeschikking. Tevens is waar nodig recht van hypotheek gevestigd. Daarnaast staat het Ministerie van LNV garant voor de VSPN-portefeuille en staan de provincies garant voor de pVSPN-portefeuille.

Waarvan VPN

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	**2017**	**2016**
Stand per 1 januari	29.034	32.968
Bij: opgenomen bedragen	0	277
rente	820	960
Af: afgelost	3.887	5.171
Stand per ultimo	**25.967**	**29.034**

Per ultimo is deze portefuille als volgt uit te splitsen:	**2017**	**2016**
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is verkregen	23.817	26.685
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is aangevraagd	0	0
verstrekt op overige projecten	2.150	2.349
	25.967	**29.034**

Het verloop van de portefeuille naar aantallen en rentepercentages is als volgt:	aantal	2017 rente %	aantal	2016 rente %
Stand per 1 januari	322	3,64	322	3,19
Bij: opgenomen bedragen	0	0,00	1	3,49
Af: afgelost	5	2,43	1	3,60
Stand per ultimo	**317**	**2,96**	**322**	**3,64**

Waarvan VSPN

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	21.426	22.078
Bij: opgenomen bedragen	0	0
rente	885	912
Af: afgelost	1.564	1.564
Stand per ultimo	**20.747**	**21.426**

Deze leningen zijn uitgegeven onder borgstelling van het Ministerie van LNV.

Per ultimo is deze portefuille als volgt uit te splitsen:	2017	2016
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is verkregen	0	0
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is aangevraagd	0	0
verstrekt op overige projecten	20.747	21.426
	20.747	21.426

Het verloop van de portefeuille naar aantallen en rentepercentages is als volgt:	aantal	2017 rente %	aantal	2016 rente %
Stand per 1 januari	270	4,26	270	4,26
Bij: opgenomen bedragen	0	0,00	0	0,00
Af: afgelost	0	0,00	0	0,00
Stand per ultimo	**270**	**4,26**	**270**	**4,26**

Waarvan pVSPN

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	142.819	144.893
Bij: opgenomen bedragen	140	704
rente	7.326	7.453
Af: afgelost	10.277	10.231
Stand per ultimo	**140.008**	**142.819**

Deze leningen zijn uitgegeven onder borgstelling van de provincies. Een voorwaarde voor de borgstelling is dat voldaan wordt aan de bepalingen opgenomen in artikel 5 en 6 van de uitvoeringsovereenkomst 2002 tussen het Groenfonds, het Ministerie van LNV en het IPO. In het verslagjaar 2017 is voldaan aan deze bepalingen.

Per ultimo is deze portefuille als volgt uit te splitsen:	2017	2016
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is verkregen	0	0
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is aangevraagd	0	0
verstrekt op overige projecten	140.008	142.819
	140.008	**142.819**

Het verloop van de portefeuille naar aantallen en rentepercentages is als volgt:	aantal	2017 rente %	aantal	2016 rente %
Stand per 1 januari	781	5,30	776	5,30
Bij: opgenomen bedragen	1	5,40	5	5,15
Af: afgelost	0	0,00	0	0,00
Stand per ultimo	**782**	**5,30**	**781**	**5,30**

6. OVERIGE VERSTREKTE LENINGEN AAN PRIVATE PARTIJEN

Dit betreft diverse verstrekte leningen ten behoeve van natuur- en landschapsprojecten van particulieren en ondernemers en innovatieve projecten die in brede zin bijdragen aan de kwaliteit van de groene leef-omgeving. Deze leningen zijn (deels laagrentend) verstrekt met gelden uit het Revolverend fonds. Waar mogelijk is recht van hypotheek gevestigd

Het verloop van de portefeuille is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	36.100	39.721
Bij: opgenomen bedragen	29.319	4.385
rente	1.539	1.096
Af: afgelost	9.044	8.792
Af: waardevermindering vordering	107	310
Af: Nog op te nemen leningen (in depot)	12.527	0
Stand per ultimo	**45.280**	**36.100**

Per ultimo is deze portefuille als volgt uit te splitsen:	2017	2016
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is verkregen	3.643	537
verstrekt op projecten waarvoor een Fiscale Groenverklaring is aangevraagd	0	0
verstrekt op overige projecten	41.637	35.563
	45.280	**36.100**

Het verloop van de portefeuille naar aantallen en rentepercentages is als volgt:	aantal	2017 rente %	aantal	2017 rente %
Stand per 1 januari	119	3,05	118	2,84
Bij: opgenomen bedragen	40	4,85	14	4,27
Af: afgelost	17	3,39	13	2,60
Stand per ultimo	**142**	**4,02**	**119**	**3,05**

7. PARTICIPATIES

Per 31 december 2017 is het Groenfonds de volgende participaties aangegaan:

Naam	Vestigingsplaats	Per datum	Verkrijgingsprijs	Aandeel in het geplaatste kapitaal
GROWX BV	Amsterdam	14 april 2016	€ 56.250	5%

Het verloop van de participaties is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	56	0
Bij: nieuw participaties	0	56
Af: afgeloste participatiest	0	0
Stand per ultimo	**56**	**56**

Vlottende activa

8. GROENFONDS PROJECTREKENINGEN

Dit betreffen de projectenrekeningen die per ultimo een debetsaldo vertonen.

	2017	2016
Schuldrest per ultimo	1.407	3.122
Aantal per ultimo	**14**	**8**

De kredietlimieten op deze projectrekeningen bedragen:	2017	2016
Stichting Flevolandschap	10.000	0
Provincie Zeeland	30.000	0
Biogas Nederland BV	2.000	
Landschap Overijssel	0	2.500
Coöperatieve Unie van Bosgroepen U.A.	2.500	2.500
Stichting Professionele Natuurboeren	875	750
Overig	530	310
	45.905	**6.060**

9. OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

Hieronder zijn opgenomen:	2017	2016
Rente Compensatiegelden ministerie van Financiën	0	0
Rente rekening-courant ministerie van Financiën	0	0
Rente banken	4	154
Rente lening Natuurmonumenten	2.709	4.395
Rente lening EHS	1.470	1.934
Rente overige leningen en projecten	0	0
Rente uit derivaten	816	900
Overige overlopende activa	127	615
	5.126	**7.998**

10. VERPLICHT BIJ HET RIJK AANGEHOUDEN GELDEN

	2017	2016
Aangehouden bij Ministerie van Financiën	**81.673**	**100.814**

Nationaal Groenfonds participeert in het Geïntegreerd Middelenbeheer van de rijksoverheid, voor zover het overheidsmiddelen betreft. De basis voor het aanhouden van middelen bij het Ministerie van Financiën is vastgelegd in de "Overeenkomst terzake van de rekeningen-courant Groenfonds". Hierin is opgenomen dat "de door het Rijk aan het Groenfonds beschikbaar te stellen rijksmiddelen en de daaraan toe te rekenen rente-opbrengsten door het Groenfonds zullen worden aangehouden op een rekening bij 's Rijks schatkist". Op deze rekening worden tevens de krachtens de Wet Fido ten behoeve van decentrale overheden middelen aangehouden.

Op de bij het Ministerie van Financiën aangehouden middelen wordt Eonia vergoed met een minimum van 0,0 %. In 2017 was Eonia gemiddeld -0,355 % (2016: -0,34 %). Er is dus geen rente vergoed.

11. LIQUIDE MIDDELEN

	2017	2016
Banken	**231.076**	**255.363**

Over het bij banken aangehouden saldo bedroeg het gemiddelde rentepercentage over 2017 0,01 % (2016: 0,13 %). Het bij banken uitstaande saldo wordt met name aangehouden bij de Rabobank, ING, Triodos en ASN.

Passiva

Eigen Vermogen

12. REVOLVEREND FONDS

	2017	2016
Stand per 1 januari	60.136	58.771
Bij: toegevoegd uit bestemming resultaat 2015		1.365
toegevoegd uit bestemming resultaat 2016	165	0
overige	3.835	0
Af: onttrekking t.g.v. bestemmingsreserve	2.477	0
Stand per ultimo	**61.659**	**60.136**

De toevoeging van € 3.834.762 onder Overige betreft de ontschotting van Bosklimaatfonds gelden. Deze gelden zijn in eerdere jaren via de resultaatsbestemming als afzonderlijk deel van het eigen vermogen aangehouden in de projectrekening Bosklimaatfonds. Vanwege het beëindigen van het Bosklimaatfonds vloeien de middel terug in het eigen vermogen.

13. BESTEMMINGSRESERVE ALGEMENE RISICO'S

Dit betreft een bestemmingsreserve voor insolventie.

Het verloop is als volgt:	2017	2016
Stand per 1 januari	2.719	2.719
af/bij onttrekking bestemmingsreserve	0	520
af/bij mutatie bes temmingsreserve	2.477	-520
Stand per ultimo	**5.196**	**2.719**

Op basis van het risico in de debiteurenportefeuille is de bestemmingsreserve gemuteerd.

Langlopende schulden

14. AANGEHOUDEN RENTERESERVE CONVENANTSLENINGEN

De provincies storten sinds 1999 jaarlijks gezamenlijk € 11,3 miljoen ten gunste van het Groenfonds, voor de verplichtingen uit hoofde van de aan de provincies en DLG verstrekte Convenantsleningen. Deze afspraak loopt voor onbepaalde tijd. In de praktijk is het beleid erop gericht dat in 2023/2024 alle Convenantsleningen zijn afgelost. Het deel van deze € 11,3 miljoen dat niet (direct) nodig is voor rente en aflossing wordt door het Groenfonds voor de provincies 'gereserveerd', zodat hieruit toekomstige verplichtingen kunnen worden voldaan, indien en voor zover de jaarlijkse € 11,3 miljoen vanwege rentestijgingen hiertoe niet toereikend mocht zijn. Indien de jaarlijkse € 11,3 miljoen en deze 'reserve' niet voldoende mochten zijn voor de rente- en aflossingsverplichting op de Convenantsleningen, dan zijn de provincies gehouden hiervoor aanvullende middelen aan het Groenfonds ter beschikking te stellen. Dit kan door verlenging van voornoemde looptijd en/of door daadwerkelijke extra stortingen ten gunste van het Groenfonds te doen.

Het voornoemde renterisico over de Convenantsleningen is met behulp van renteswaps grotendeels afgedicht (zie de niet uit de balans blijkende verplichtingen).

Het verloop is als volgt:		2017		2016
Stand per 1 januari		3.992		5.133
Bij: gestort door provincies	11.345		11.345	
bijgeschreven rente	0		10	
		11.345		11.355
Af: rente Convenantslening	3.417		4.096	
aflossing Convenantslening	8.700		8.400	
		12.117		12.496
Stand per ultimo		**3.220**		**3.992**

Provinciale revolverende fondsen

15. PROVINCIE LIMBURG

Dit betreft een revolverend fonds dat door het Groenfonds voor de provincie Limburg wordt beheerd. Totaal gecommitteerd fondsvermogen is € 7,5 miljoen waarvan € 2,5 miljoen gestort.

Deze post is als volgt op te splitsen:	2017	2016
Uitgezet in leningen	63	190
Nog te besteden	2.437	2.310
Stand per ultimo	**2.500**	**2.500**

16. PROVINCIE GELDERLAND

Dit betreft een revolverend fonds dat door het Groenfonds voor de provincie Gelderland wordt beheerd. Het totaal gecommitteerd fondsvermogen bedraagt € 4,0 miljoen. Dit is volledig gestort.

Deze post is als volgt op te splitsen:	2017	2016
Uitgezet in leningen	792	892
Nog te besteden	3.208	3.108
Stand per ultimo	**4.000**	**4.000**

Overige langlopende schulden

17. AANGETROKKEN GROENE LENINGEN

Dit betreft onder de Fiscale Groenregeling aangetrokken leningen. Deze leningen zijn alle aangetrokken bij groenfondsen van Nederlandse banken.

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	1,90%	68.431	1,90%	84.757
Bij: opgenomen bedragen	0,40%	29.000	0,00%	0
Af: afgelost	2,99%	25.835	1,89%	16.326
Stand per ultimo	**1,20%**	**71.596**	**1,90%**	**68.431**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	44.580	42.597
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	27.016	25.834
Totaal	**71.596**	**68.431**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
door provincies afgegeven garanties	51.000	59.000
verpanding door Groenfonds verstrekte leningen	20.596	25.757
	71.596	**84.757**

Fiscaal groen aangetrokken leningen worden door het Groenfonds uitgezet in projecten met een Groenverklaring. De door het Groenfonds uitgezette leningen met een reeds verkregen Groenverklaring zijn:

	2017	2016
Uitgezette convenantsleningen (post 1)	62.304	71.004
Overige verstrekte leningen aan overheden (post 4)	1.238	1.238
Voorfinancieringen Particulier Natuurbeheer (post 5)	23.817	26.685
Overige verstrekte leningen aan particulieren (post 6)	3.643	537
	91.002	**99.464**

18. AANGETROKKEN EHS-LENINGEN

Dit betreft bij banken, het Ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen.

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	2,77%	129.056	2,93%	137.538
Bij: opgenomen bedragen	0,75%	14.290	0,71%	7.076
Af: afgelost	3,85%	22.600	3,25%	15.558
Stand per ultimo	**2,62%**	**120.746**	**2,77%**	**129.056**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	102.545	106.455
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	18.201	22.601
Totaal	**120.746**	**129.056**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
Borgstelling door Ministerie van LNV	**120.746**	**129.056**

19, AANGETROKKEN PNB-LENINGEN

Dit betreft bij banken, het Ministerie van Financiën en overige geldgevers aangetrokken leningen.

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	2,83%	232.789	3,28%	240.411
Bij: opgenomen bedragen	0,83%	51.140	1,24%	50.730
Af: afgelost	3,91%	59.424	3,30%	58.352
Stand per ultimo	**2,09%**	**224.505**	**2,83%**	**232.789**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	197.779	173.365
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	26.726	59.424
Totaal	**224.505**	**232.789**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
Borgstelling door Ministerie van LNV	**224.505**	**232.789**

20, AANGETROKKEN OVERIGE LENINGEN

Dit betreft bij banken aangetrokken leningen ten behoeve van grondtransacties (convenantsportefeuille).

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	2,98%	20.000	2,98%	20.000
Bij: opgenomen bedragen	0	0	0	0
Af: afgelost	2,98%	20.000	0	0
Stand per ultimo	**0,00%**	**0**	**2,98%**	**20.000**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	0	20.000
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	0	0
Totaal	**0**	**20.000**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
door provincies afgegeven garanties	0	20.000
verpanding door Groenfonds verstrekte leningen	0	0
	0	**20.000**

21. AANGETROKKEN LENINGEN VSPN

Dit betreft bij het Ministerie van Financiën aangetrokken leningen.

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	0,00%	21.740	0,24%	21.740
Bij:		0		0
Af:	0	1.810	0	0
Stand per ultimo	**0,00%**	**19.930**	**0,00%**	**21.740**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	19.930	21.740
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	0	0
Totaal	**19.930**	**21.740**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
Borgstelling door Ministerie van LNV	**19.930**	**21.740**

22. AANGETROKKEN LENINGEN PVSPN

Het verloop is als volgt:	Perc.	2017 Bedrag	Perc.	2016 Bedrag
Stand per 1 januari	2,11%	116.000	2,05%	124.000
Bij:	0	0	0	0
Af:	1,94%	18.000	0,40%	8.000
Stand per ultimo	**2,45%**	**98.000**	**2,11%**	**116.000**

Gespecificeerd in resterende looptijd:	2017	2016
Langer dan een jaar	98.000	98.000
Korter dan een jaar (verantwoord onder kortlopende schulden)	0	18.000
Totaal	**98.000**	**116.000**

Aan geldgevers zijn per ultimo de volgende zekerheden gegeven:	2017	2016
Borgstelling door provincies	**98.000**	**124.000**

Kortlopende schulden

23, AFLOSSINGSVERPLICHTINGEN LANGLOPENDE SCHULDEN

	2017	2016
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	**71.943**	**125.859**

Dit zijn de aflossingsverplichtingen binnen een jaar betreffende de langlopende schulden.

Trekkingsrechten Rijk en provincies

De toekenning van trekkingsrechten is vastgelegd in de "Uitvoeringsovereenkomst 2002" tussen het Ministerie van LNV, de provincies (IPO) en Nationaal Groenfonds. Het (jaarlijks) te bestemmen resultaat van het Groenfonds, wordt op grond van deze overeenkomst verdeeld over de daarvoor in aanmerking komende partijen.

24. RIJKSCOMPENSATIEGELDEN

	2017	2016
Stand per 1 januari	3.041	8.209
Bij: stortingen		
toegevoegd uit bestemming resultaat voorgaande jaren	7	165
Af: opnamen		5.333
Stand per ultimo	**3.048**	**3.041**

Dit betreft bij Nationaal Groenfonds aangehouden gelden uit hoofde van het compensatiebeginsel.

25. OVERIGE TREKKINGSRECHTEN

Deze bestaan uit de volgende componenten:	2017	2016
Nog uit te betalen subsidies BBL/DLG	18.999	24.146
Nog uit te betalen op extra stortingen	1.538	5.538
Trekkingsrechten provincies	912	911
Nog uit te betalen Rijks Reconstructie gelden	52	52
Nog te bestemmen resultaat	162	181
	21.663	**30.828**

Het verloop van elk van deze componenten is:

Verloop nog uit te betalen subsidies BBL/ LG:	2017	2016
Stand per 1 januari	24.146	59.310
Bij: bevoorschotting	0	0
overige stortingen	15.553	23.744
	39.699	83.054
Af: betalingen	20.700	58.908
Stand per ultimo	**18.999**	**24.146**

Dit betreft de reguliere Rijkssubsidiegelden voor grondverwerving en inrichting, alsmede de inkomsten van het voormalige DLG uit onder andere verkoop van ruilgrond.

Verloop nog uit te betalen extra stortingen:	2017	2016
Stand per 1 januari	5.538	5.538
Bij: gestort	0	0
Af: uitbetaald	4.000	0
Stand per ultimo	**1.538**	**5.538**

Dit betreft bijzondere Rijksstortingen voor onder meer grondaankopen van het voormalige DLG, met name stortingen uit hoofde van het Natuuroffensief (2001).

Verloop trekkingsrechten provincies:	2017	2016
Stand per 1 januari	911	893
Bij: toegevoegd	2	18
Af: opgenomen	0	0
Stand per ultimo	**913**	**911**

Trekkingsrechten per provincie ultimo:	2017	2016
Gelderland	895	893
Noord-Holland	17	18
Stand per ulitmo	**912**	**911**

Verloop nog uit te betalen Rijks Reconstructiegelden:	2017	2016
Stand per 1 januari	52	52
Bij: gestort	0	0
Af: uitbetaald	0	0
Stand per ultimo	**52**	**52**

Verloop nog te bestemmen resultaat:		2017		2016
Stand per 1 januari		181		1.547
Af: toegevoegd aan compensatiegelden	14		165	
toegevoegd aan Revolverend Fonds	165		1.365	
toegevoegd aan werkkapitaal	0		0	
trekkingsrechten	2		17	
		181		1.547
		0		0
Bij: toevoeging resulaat huidig boekjaar		162		181
Stand per ultimo		**162**		**181**

Het nog te bestemmen resultaat heeft betrekking op de resultaten van het Groenfonds over het jaar 2017. Voor de toevoeging van het resultaat over 2017 wordt een voorstel tot resultaatsverdeling bij het Ministerie van LNV aangeboden.

26. GROENFONDS PROJECTREKENINGEN

Dit betreffen de projectenrekeningen die per ultimo een creditsaldo vertonen. De samenstelling is als volgt:

Verloop nog te bestemmen resultaat:	2017	2016
EHS rekening-courant	5.915	5.915
EHS extra dotatie	1.705	1.705
Project Boscertificaten	100	4.042
Gebiedsfondsen	2.537	3.542
Marickenland	1.469	1.666
Project Mainport Rotterdam	122.397	118.505
Staatsbosbeheer Structuurplan Almere	7.850	7.850
Provincie Zeeland NPW	65.364	63.975
Vereniging Natuurmonumenten	1.436	1.482
Ruimte voor de Rivier	0	3.098
BBL Ontwikkelgericht werken	19.502	17.907
Staatsbosbeheer doelgerichte objecten	34.027	36.425
Grensmaas	9.046	10.462
Marker Wadden	13.828	16.347
Naarden buiten de vesting	1.970	1.970
Dunea	24.485	24.505
Overige projecten	5.891	6.665
Stand per ultimo	**317.523**	**326.061**
Aantal per ultimo	46	79

Daarnaast heeft het Groenfonds projectenrekeningen die een debetstand toestaan.

De kredietlimieten op deze projectrekeningen bedragen:	2017	2016
Vereniging Natuurmonumenten	10.000	10.000
Op Drentse Maat	0	3.625
Project Mainport Rotterdam	10.000	10.000
Overige projectrekeningen	56	1.628
	20.056	**25.253**

27. OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Deze bestaan uit de volgende componenten:	2017	2016
Rente en kosten convenantsleningen	2.718	395
Rente EHS	1.470	1.934
Rente derivaten	2.218	5.237
Rente lening Natuurmonumenten	2.709	4.395
Overige te betalen rente (o.a. leningen, projectrek.)	850	858
Overlopende passiva (o.a. betalingen onderweg)	124	403
	10.089	**13.222**

6.5 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Gebruik financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden slechts gebruikt om lopende risico's (vanwege verstrekte – of hard toegezegde financieringen) af te dichten. Het beleid is er op gericht de gevolgen van renteschommelingen te beperken. De renterisico's worden afgedekt met renteswap contracten. De marktwaarde van de renteswaps bedraagt per 31-12-2017 € 48,0 miljoen negatief (2016: 55,4 miljoen negatief). De negatieve marktwaarde in de renteswaps wordt gecompenseerd door een positieve marktwaarde in de verstrekte leningen. Het Groenfonds loopt geen liquiditeits- en renterisico's, anders dan uit hoofde van de normale bedrijfsvoering.

Per balansdatum is een ineffectiviteitsmeting uitgevoerd. Uit deze toets is gebleken dat bij twee portefeuilles sprake is van een ineffectiviteit die voortvloeit uit de hedge-relatie, te weten de portefeuille VPN-leningen €35.081,- en de portefeuille VSPN-leningen € 220.708,-.

De rentederivaten worden ingezet ter afdekking van het renterisico op portefeuilleniveau. Bij de financiering van de portefeuille wordt gebruik gemaakt van vastrentende en variabel rentende financiering. De rentebasis van variabel rentende aangetrokken financiering is gebaseerd op 1 – 6-maands Euribor, waarbij het kasstroomrisico wordt geaccepteerd. Dit kasstroomrisico is het verschil tussen 6-maands Euribor uit hoofde van het rente derivaat en het 1 – 6-maands Euribor uit hoofde van de variabel aangetrokken financiering.

Renteswaps Convenantsleningen

Om renterisico's voor de portefeuille convenantsleningen af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:

- voor een nominaal bedrag van € 63 miljoen (2016: € 71 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 5,50% (2016: 5,49%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 3 april 2018 tot 3 april 2023.
- voor een nominaal bedrag van € 16,3 miljoen (2016: 43,8 miljoen) contracten waarbij een variabele rente wordt betaald op basis van 6maands Euribor en een vaste rente wordt ontvangen van 3,94 % (2016: 4,54 %). Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 3 april 2018 tot 1 oktober 2018.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum € 11,6 miljoen negatief.

Met de swaps waarbij een vaste rente wordt betaald en een variabele rente wordt ontvangen zijn de renterisico's (het risico van algehele stijging renteniveau op geld- en kapitaalmarkt) van de portefeuille convenantsleningen voor de gehele looptijd (tot 2023) nagenoeg geheel afgedicht. Voorgaande betekent echter niet dat de risico's van liquiditeitsopslagen bovenop de 'normale' rentes op de geld- en kapitaalmarkt zijn afgedicht.

De swaps waarbij een variabele rente wordt betaald en een vaste rente wordt ontvangen zijn de 'tegenhangers' van gecontracteerde groene leningen. Deze groene leningen kennen rentevastheidsperioden die nagenoeg gelijk zijn aan deze swaps.

De verplichtingen voor het Groenfonds uit hoofde van deze renteswaps worden gedekt door de garanties, zoals deze door de provincies zijn afgegeven voor de portefeuille convenantsleningen.

Renteswaps Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer

Om renterisico's voor de portefeuille Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN) af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:

- voor een nominaal bedrag van € 20,4 miljoen (2016: € 22,8 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 4,04% (2016: 4,02%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 1 juli 2020 tot 1 december 2035.
- voor een nominaal bedrag van € 4 miljoen (2016: € 4,5 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt ontvangen van gemiddeld 3,75% (2016: 3,75%) en een variabele rente wordt betaald op basis van 6-maands Euribor. Dit contract heeft een einddatum van 3 december 2035.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum € 5,6 miljoen negatief.

Deze renteswaps zijn aangetrokken onder borgstelling door het Ministerie van LNV.

Renteswaps provinciale Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer
Om renterisico's voor de portefeuille provinciale Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (pVSPN) af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:

- voor een nominaal bedrag van € 133,0 miljoen (2016: € 138,5 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 3,39% (2016: 3,35%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 16 december 2019 tot 2 januari 2043.
- voor een nominaal bedrag van € 88 miljoen (2016: € 88 miljoen) contracten waarbij een variabele rente wordt betaald op basis van 6maands Euribor en een vaste rente wordt ontvangen van 2,26% (2016: 2,26%). Deze contracten kennen looptijden met een einddatum variërend van 1 december 2021 tot 1 oktober 2040.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum € 30,6 miljoen negatief.

Rente swaps VPN
Om renterisico's voor de VPN af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:
- voor een nominaal bedrag van € 3 miljoen (2016: € 14,5 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 1,11% en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maand Euribor. Dit contract heeft een einddatum van 2 oktober 2023.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum € 0,1 miljoen negatief.

Deze renteswaps zijn aangetrokken onder borgstelling door het Ministerie van LNV.

Renteswaps overige groene leningen
Om renterisico's voor (een deel van de) de portefeuille overige groene leningen af te dekken, zijn de volgende renteswaps gecontracteerd:
- voor een nominaal bedrag van € 1,2 miljoen (2016: € 1,2 miljoen) contracten waarbij een vaste rente wordt betaald van gemiddeld 3,55% (2016: 3,55%) en een variabele rente wordt ontvangen op basis van 6-maands Euribor. Deze contracten kennen looptijden met een einddatum van 1 april 2019.

De totale marktwaarde van de renteswapportefeuille is per balansdatum € 0,09 miljoen negatief.

Wet op het financieel toezicht (Wft)
Een deel van de activiteiten van het Groenfonds vallen onder de werking van de Wet Financieel Toezicht (onderdeel bankstatus"'), echter hiervoor is van De Nederlandsche Bank een ontheffing ontvangen. De activiteiten waarvoor ontheffing is verkregen betreffen specifiek zogenaamde niet-professionele partijen die bij het Groenfonds gelden aanhouden. Bij banken is op dergelijke gelden het deposito-garantie stelsel van toepassing. Deze ontheffing is door De Nederlandsche Bank in 2006 verleend en in 2009, 2012 en 2015 telkens voor 3 jaar verlengd. De ontheffing loopt nu tot 1 september 2018. Aan de aan deze ontheffing gestelde voorwaarden is in 2017 voldaan. Deze voorwaarden behelzen onder andere:

- De som van de bij het Groenfonds, door niet-professionele partijen, aangehouden gelden mag maximaal 3% van de totale toevertrouwde middelen bedragen. Per eind 2017 was dit percentage 0,078 % (eind 2016: 0,081%).
- Het bedrag wat door niet-professionele partijen bij het Groenfonds wordt aangehouden bedroeg per 31 december 2017 € 763.156. Deze omvang heeft de € 1 miljoen niet overschreden (grens bancaire garantstelling, afgegeven door de Rabobank). Overigens, de gestelde grens door De Nederlandse Bank bedraagt € 5 miljoen.

6.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

28. RENTEBATEN

De rentebaten zijn als volgt nader te specificeren:	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Rentebaten Revolverend fonds	1.511	1.646	1.130
Rentebaten MC leningen	9.178	9.147	9.491
Rentebaten projectrekeningen debet	51	129	71
Rentebaten liquide middelen	15	-	245
Rentebaten deposito's	-	-	55
Rentebaten Convenantsleningen	213	213	228
Totaal	**10.968**	**11.135**	**11.220**

De rentebaten uit het Revolverend fonds zijn lager dan begroot door een lager gemiddeld saldo dan begroot (eindstand 2016 is lager uitgevallen dan geprognotiseerd) en doordat de nieuwe productie later op gang is gekomen dan verwacht. Daarnaast vallen de rentebaten Rekening Courant gelden projectgelden lager uit; verstrekte kredieten zijn beperkt gebruikt door klanten.

29. RENTELASTEN

De rentelasten zijn als volgt nader te specificeren:	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Rentelasten overige aangetrokken financieringen	2.608	2.666	2.796
Rentelasten saldi klanten (deposito + projectrekeningen)	0	-	6
Rentelasten derivaten (saldo baten en lasten)	4.041	3.849	4.062
Overig renteresultaat & financieringskosten	25	0	0
Totaal	**6.674**	**6.515**	**6.864**

De totale rentelasten zijn iets hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:
- lagere rentelasten op de Overige aangetrokken financieringen omdat er in 2016 minder financieringen zijn aangetrokken dan begroot.
- hogere rentelasten op derivaten (bij payerswaps), als gevolg van een daling van het Euribor tarief in 2017 ten opzichte van het vierde kwartaal 2016 (-0,05%) en als gevolg van éénmalige kosten voor het unwinden van 11 swaps.

30. OVERIGE BATEN

De overige baten zijn als volgt nader te specificeren:	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Behandelingskosten	216	224	48
Beheervergoedingen	127	115	126
Adviesdiensten	0	160	3
Beheerfee fondsmanagement	174	18	231
Totaal	**517**	**517**	**407**

De beheervergoeding valt iets hoger uit dan begroot door het beheer van één nieuwe projectrekening welke niet was begroot. De vergoeding voor adviesdiensten valt lager uit dan begroot. In 2017 zijn geen betaalde adviesdiensten verleend.

31. VERGOEDING FONDSENBEHEER B.V.

Dit betreft de door Fondsenbeheer Nederland B.V. (FBNL) in rekening gebrachte management- en servicevergoeding voor het gevoerde beheer.

De kosten zijn als volgt te specificeren:	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Kostendeling volgens kostendelingsovereenkomst	3.937	3.838	3.449
Totaal	**3.937**	**3.838**	**3.449**

De begroting en realisatie voor de kosten is gebaseerd op een vastgestelde verdeelsystematiek met de bijbehorende verdeelsleutels. De verdeelsystematiek is gebaseerd op het principe 'de gebruiker betaalt' en gaat uit van het van toepassing zijn van de koepelregeling voor de BTW.

De vergoeding aan FBNL valt € 100.000 hoger uit dan begroot. De personeelskosten zijn lager uitgevallen door het inzetten van iets minder FTE's dan begroot. Daarentegen zijn de kosten voor Treasurydiensten en Juridische zaken hoger dan begroot. Dit is voor het merendeel gerelateerd aan een hogere productie en aan de inzet voor fondsmanagement.

32. OVERIGE KOSTEN

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Netwerkkosten	0	5	0
Repro/drukwerkkosten	2	15	5
E-business	1	20	5
Communicatiekosten	92	210	122
Advieskosten	203	135	103
Accountantskosten	63	58	73
Bestuurkosten	60	75	56
Kosten garantiefaciliteit Rabobank	11	23	6
Algemene kosten	40	75	70
Kosten u.h.v. SMP - extra fte's	0	0	126
Totaal	**472**	**615**	**566**

De overige kosten vallen € 143.000 lager uit dan begroot. Vooral de communicatiekosten vallen lager uit. Het versterken van de legitimiteit van Groenfonds heeft in 2017 prioriteit gehad. Hiervoor zijn diverse netwerkactiviteiten ingezet, welke niet gepaard zijn gegaan met hoge communicatiekosten. Door deze prioritering is een deel van de communicatieactiviteiten verschoven naar 2018.

33. MUTATIES VOORZIENING KREDIETRISICO'S

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Dotaties voorziening	182	0	520
Onttrekkingen voorziening	0	0	0
	182	**0**	**520**

In verband met een faillissement is er voor een deel van een vordering op een klant in 2016 een voorziening gevormd. Deze voorziening is op basis van actuele informatie verhoogd met € 182.000 naar € 702.000. De verwachting is dat in 2018 de daadwerkelijke afwikkeling zal plaatsvinden.

34. VENNOOTSCHAPSBELASTING

	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
Verschuldigde vennootschapsbelasting	58	0	47
	58	**0**	**47**

In Nederland zijn overheidsondernemingen vanaf 1 januari 2016 in principe belastingplichtig voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Het Vpb-tarief over het belastbare bedrag tot en met € 200.000 is 20%. Daarboven is het tarief 25%.

De in 2017 betaalde vennootschapsbelasting heeft voor € 45.000 betrekking op 2017, het overige is een nabetaling over 2016.

In 2017 is er contact geweest met de Belastingdienst over de vraag of Groenfonds Vpb-plichtig is. Hier is nog geen definitief uitsluitsel over ontvangen. De verwachting is dat de Belastingdienst dit in de loop van 2018 gaat geven. Vooralsnog is ervan uitgegaan dat het Groenfonds (volledig) belastingplichtig is.

(Statutaire) regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de statuten van het Groenfonds zijn geen bepalingen opgenomen omtrent de bestemming van het resultaat. Deze bepalingen zijn opgenomen in de Uitvoeringsovereenkomst tussen het Rijk, de provincies en Nationaal Groenfonds en luidt als volgt:

Het Resultaat komt toe aan de Deelnemers, in de vorm van additionele Trekkingsrechten, per het moment van het volgens de statuten van het Groenfonds vaststellen van de jaarrekening, in verhouding tot het gewogen gemiddelde van Trekkingsrechten van die Deelnemers gedurende dat jaar.

Over het jaar 2017 bedroeg de verhouding tot het gewogen gemiddelde van Trekkingsrechten van het Ministerie van LNV versus de gezamenlijke provincies 97%:3%.

Bestemming van het resultaat over 2017

Het resultaat voor bestemming ad € 162.077,- is in de balans opgenomen onder "Overige Trekkingsrechten", conform de Uitvoeringsovereenkomst die het Rijk, de provincies en Nationaal Groenfonds in 1995 hebben afgesloten en in 2002 hebben herzien.

Het bestuur van het Groenfonds stelt aan het Ministerie van LNV voor het resultaat voor bestemming over het boekjaar 2017 als volgt te bestemmen:

- Toevoeging aan de compensatiegelden (inclusief provinciaal deel) € 21.646,-
- Toevoeging aan de bestemmingsreserve (naar Eigen Vermogen) € 140.431,-

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt, maar toegevoegd aan het nog te bestemmen resultaat (balanspost 25).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden welke van invloed zijn op de jaarrekening.

6.7 Rapportage Wet normering Topinkomens

bedragen x € 1	mr. J.P. Schaaij MBA	mr. J.P. Schaaij MBA
Functie	fondsdirecteur	fondsdirecteur
Duur inhuur	**geheel 2017**	**geheel 2016**
Omvang inhuur (in fte)	0,9	0,9
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	nee	nee
Langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning	157.587	154.093
Totaal bezoldiging	**157.587**	**154.093**
Toepasselijke WNT-maximum	162.900	207.427
Motivering indien overschrijding	nvt	nvt

Naast de hierboven vermelde topfunctionaris zijn er ook geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Hieronder zowel voor 2017 als 2016 de vergoeding aan bestuursleden (in kader van de WNT 'toezichthoudende topfunctionarissen') inclusief vergoeding voor gemaakte kosten (incl. BTW) en de voor deze functionarissen geldende norm (ex. BTW):

2017 bedragen x € 1	prof dr. C.P. Veerman	ir. P.O. Vermeulen	drs. M.H.R. Bakker	mr. T.H.J. Joustra	drs. J.C.M Sap	mr. drs. J.W.E. Spies
Functie(s)	**Voorziter**	**Penning-meester**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**
Duur dienstverband	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel WNT-maximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100
Bezoldiging						
Beloning	18.150	14.520	-	7.865	7.865	7.865
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	3.261	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	**18.150**	**14.520**	**3.261**	**7.865**	**7.865**	**7.865**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-
Total bezoldiging	**18.150**	**14.520**	**3.261**	**7.865**	**7.865**	**7.865**
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

2016 **bedragen x € 1**	prof dr. C.P. Veerman	ir. P.O. Vermeulen	drs. M.H.R. Bakker	mr. T.H.J. Joustra	drs. J.C.M Sap	mr. drs. J.W.E. Spies
Functie(s)	**Voorziter**	**Penning-meester**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**	**Bestuurslid**
Duur dienstverband	1/1-31/12	1/1-31/12	17/2-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/2-31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	15.546	17.900	17.900	17.900
Bezoldiging						
Beloning	18.150	14.520	-	7.865	7.865	7.260
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	**18.150**	**14.520**	**-**	**7.865**	**7.865**	**7.260**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-
Total bezoldiging	**18.150**	**14.520**	**-**	**7.865**	**7.865**	**7.260**
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

In het kader van de WNT heeft Nationaal Groenfonds in 2017 geen functionarissen in dienst gehad waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de stichting van toepassing zijnde normbedragen.

7. In Control Statement

Algemeen

Het op het Groenfonds van toepassing zijnde 'Normenkader financieel beheer semipublieke instellingen' van de Rijksoverheid schrijft voor dat in het jaarverslag moet worden opgenomen "een in control statement van het bestuur m.b.t. opzet, bestaan en werking van de risicobeheersing- en controlesystemen alsmede inzicht in en evaluatie van risico's".

Context In Control Statement

Het risicobeheersing- en controlesysteem is er op gericht te waarborgen dat strategische, operationele en financiële doelstellingen worden gerealiseerd, de verslaggeving betrouwbaar is en wet-/regelgeving wordt nageleefd. Het interne risicobeheersing- en controlesysteem biedt overigens geen absolute zekerheid dat deze doelstellingen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Het risicobeheersings- en controlesysteem krijgt vorm via de ingerichte riskmanagementcyclus, die is geïntegreerd in de strategische planningscyclus. De riskmanagementcyclus is erop gericht dat inzicht wordt verkregen in:

1. de belangrijkste risico's in relatie tot de risicobereidheid
2. de toereikende opzet en effectieve werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen over het afgelopen boekjaar
3. de belangrijkste tekortkomingen in de interne risicobeheersings- en controlesystemen die in het boekjaar zijn geconstateerd en welke eventuele significante wijzigingen in die systemen zijn aangebracht respectievelijk voorzien en
4. de gevoeligheid van de resultaten voor materiële wijzigingen in externe omstandigheden.

Risicobeheersing 2017

In 2017 heeft het management het risicobeheersingskader en de belangrijkste risico's (en beheersing ervan) geëvalueerd en getoetst aan de risicobereidheid. Daarbij is tevens de analyse betrokken van de belangrijkste ontwikkelingen met een mogelijke impact op de realisatie van de strategische doelstellingen. Dit heeft geleid tot het verder aanscherpen van de opzet en het bestaan van het risicomanagementkader alsook de risicoanalyses. Het testen van de aanvullend benoemde *key-risks* heeft een belangrijke invulling in het 2e halfjaar 2017 gekregen. In 2018 wordt het testen van de *key-risks*, conform het controleplan, verder uitgebreid.

De werking van de belangrijkste beheersmaatregelen en ontwikkeling van de belangrijkste risico's wordt continu bewaakt door het management zelf. Daarnaast wordt deze regelmatig beoordeeld en getest door de riskmanager en worden risico's ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verslaggeving beoordeeld door de externe accountant. De uitkomsten van deze evaluaties zijn gedeeld met (de Financiële Commissie van) het Groenfonds bestuur.

In Control Statement

Verbindend met de hiervoor geschetste context geeft het Bestuur van de Stichting Groenfonds een *In Control Statement* af, met de toelichting dat:

- Het risicobeheersing- en controlesysteem in 2017 naar behoeven heeft gefunctioneerd.
- Het risicobeheersing- en controlesysteem een redelijke mate van zekerheid biedt dat wezenlijke risico's waaraan het Groenfonds is blootgesteld zijn onderkend en dat ook op adequate wijze wordt gestuurd op beheersing van deze risico's.
- Er geen indicaties bekend zijn welke veronderstellen dat het interne risicobeheersing- en controlesysteem niet goed blijft functioneren in 2018.

De directeur van het Groenfonds verklaart hierbij de inhoud van het *In Control Statement* te onderschrijven en verklaart dat het Bestuur van de Stichting Groenfonds dit *In Control Statement* kan afgeven.

8. Ondertekening jaarverslag, jaarrekening en In Control Statement

Amersfoort, 28 maart 2017
Bestuur Nationaal Groenfonds

prof. dr. C.P. (Cees) Veerman — Voorzitter

drs. E.P. (Ewoud) Goudswaard — Penningmeester

drs. M.H.R. (Marie-Renée) Bakker

ir. J.F. (Johan) de Leeuw

drs. J.C.M. (Jolande) Sap

mr. drs. J.W.E. (Liesbeth) Spies

9. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het Bestuur van Stichting Groenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Groenfonds te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Groenfonds per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de WNT.
De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.
Wij zijn onafhankelijk van Stichting Groenfonds zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:
- voorwoord voorzitter;
- kerncijfers;
- over het Groenfonds;
- verslag van het bestuur;
- bestuur;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder verslag van het bestuur in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de WNT.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen Ingevolge de ontheffing als bedoeld in artikel 3:5, vierde lid van de Wet op het financieel toezicht, die door De Nederlandsche Bank op 19 oktober 2012 is verleend en op 10 september 2015 is verlengd, verklaren wij dat de totale waarde van de financiële verplichtingen die zijn ontstaan door het in de uitoefening van het bedrijf buiten besloten kring aantrekken, ter beschikking verkrijgen of ter beschikking hebben van opvorderbare gelden van anderen dan professionele marktpartijen steeds is gedekt door een garantstelling zoals bedoeld in de voorschriften die De Nederlandsche Bank aan de ontheffing heeft verbonden.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 28 maart 2018

MAZARS PAARDEKOPER HOFFMAN N.V.

was getekend J.C. van Oldenbeek MSc RA

10. Begrippen en afkortingen

AFM
De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt toezicht op de financiële markten: op sparen, beleggen, verze keren en lenen. De AFM houdt toezicht op de manier waarop financiële instellingen met hun klanten omgaan en op de manier waarop partijen met elkaar omgaan op de financiële markten. Nationaal Groenfonds beschikt over een vergunning voor het aanbieden van hypothecair en consumptief krediet onder de Wet financieel toezicht (Wft), onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Bankvergunning
Een bankvergunning is een voorwaarde voor een financiële instelling die bancaire diensten uitvoert. Banken mogen in Nederland alleen opereren onder vergunning van De Nederlandsche Bank (DNB). Het Groenfonds heeft hiervoor een ontheffing van DNB. Voornaamste reden hiervoor is dat er geen gelden van spaarders aangehouden worden.

BBL
Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) koopt, verkoopt en verpacht gronden en gebouwen in het landelijk gebied. De uitvoering van de werkzaamheden van BBL gebeurt sinds 2015 door medewerkers van RVO.nl

BCF
Het Business Control Framework (BCF) is het samenstel van maatregelen dat een onderneming stuurt in de richting van het behalen van haar doelen.

BGfo
In het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft worden de bepalingen van deel 4 van de Wet op het financieel toezicht (Wft), het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen uitgewerkt.

Bosklimaatfonds
In 2000 richtte Nationaal Groenfonds op verzoek van het rijk het Bosklimaatfonds op. De doelstelling van het Bosklimaatfonds is tweeledig: Het primaire doel van het Bosklimaatfonds is het stimuleren van de bosuitbreiding in Nederland. Daarnaast levert het fonds een bijdrage aan het klimaatbeleid door de CO_2-vastlegging in Nederland via bosaanleg te bevorderen. Het Bosklimaatfonds is in 2017 beëindigd.

CO_2-rechten
Emissiehandel is de handel in emissierechten. Deze emissiehandel vloeit voort uit het Kyoto-protocol. Emissierechten geven landen of bedrijven het recht om bepaalde broeikasgassen of andere schadelijke gassen uit te stoten. Het gaat daarbij om de uitstoot van bijvoorbeeld kooldioxide (CO_2-). Nationaal Groenfonds benut via het Bosklimaatfonds de CO_2-rechten van in bos vastgelegde CO_2-.

Convenantsleningen
De convenantsleningen zijn verstrekt aan de aan de provincies en DLG en benut voor het provinciale aandeel in grondaankopen ten behoeve van de EHS (Natuurnetwerk Nederland). Vanaf 1 januari 2008 zijn er geen opnamen meer mogelijk. In de praktijk is het beleid er op gericht dat in 2023/2024 alle convenantsleningen zijn afgelost.

DLG
Dienst Landelijk Gebied (DLG) was tot 1 maart 2015 een overheidsorgaan, vallend onder het Ministerie van LNV. De dienst was het grondbedrijf van de overheid in het landelijk gebied. Het grootste deel van de taken is met ingang van 1 maart 2015 overgegaan naar de provincies. Een kleiner deel ging over naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

DNB
De Nederlandsche Bank NV (DNB) is de centrale bank van Nederland. Nationaal Groenfonds valt onder het toezicht van DNB en heeft een ontheffing van de bankvergunning

EHS
De term EHS (Ecologische Hoofdstructuur) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van het Ministerie van LNV en staat voor een aaneengesloten natuurnetwerk in Nederland. In 1995 werd een start gemaakt met de uitvoering. De beoogde einddatum was 2018, maar door bezuinigingen moet het project nu in 2027 afgerond zijn. In 2015 is de term EHS vervangen door 'Natuurnetwerk Nederland' (NNN).

EHS-lening
EHS-leningen zijn aan het Ministerie van LNV verstrekte financieringen voor investeringen in het Natuurnetwerk Nederland. De opgenomen bedragen betreffen het rijks-aandeel in grondaankopen voor natuur.

Eonia
Eonia (Euro OverNight Index Average) is het eendaags interbancaire rentetarief voor het eurogebied.

Euribor
Euribor (Euro Interbank Offered Rate) is het benchmarktarief op de geldmarkt waartegen interbancaire termijndeposito's met een vaste looptijd tot en met één jaar binnen het eurogebied aangeboden worden.

FBNL
Alle operationele activiteiten voor Nationaal Groenfonds worden uitgevoerd door Fondsenbeheer Nederland. De dienstverlening van Fondsenbeheer Nederland is contractueel vastgelegd in een managementovereenkomst. Fondsenbeheer Nederland verstrekt dergelijke faciliteiten, zonder winstoogmerk, ook aan andere fondsen. Dankzij deze organisatievorm worden belangrijke synergievoordelen behaald voor de fondsen.

Fiscale groenregeling
De Fiscale Groenregeling is bedoeld om het beleggen in milieuvriendelijke projecten en natuur aantrekkelijk te maken, en `groene investeringen` te bevorderen. Om dat te bereiken regelt de Fiscale Groenregeling dat particulieren hun spaargeld belastingvrij kunnen beleggen in milieuvriendelijke projecten. Nationaal Groenfonds kan projecten voordragen en 'groen' financieren.

FSFE
Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE) is opgericht om een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsambitie van de provincie Fryslân. Het FSFE doet dit door het ter beschikking stellen van financiële middelen aan projecten op het gebied van duurzame energie en energiebesparing. Het beheer van het fonds is door de provincie uitbesteed aan Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), E3 en het Nationaal Groenfonds.

Geïntegreerd middelenbeheer
In de comptabiliteitswet is vastgelegd dat de liquide middelen van daartoe aangewezen instellingen met een wettelijke taak worden gebundeld in de schatkist. Dit wordt aangeduid met de term geïntegreerd middelenbeheer. Nationaal Groenfonds is opgenomen op de zogeheten A2-lijst (art 45.3 instelling, rechtspersoon met een publieke taak en een beperkte kasbeheerfunctie). Daarbij is expliciet aangegeven dat Groenfonds geen Rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT) is.

Groenverklaring
Om een groene financiering te krijgen, is een Groenverklaring nodig. Het ministerie van IenW verklaart daarmee dat het project voldoet aan de voorwaarden voor groene financiering. Nationaal Groenfonds kan deze Groenverklaring aanvragen.

IPO
Het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de vereniging van de twaalf Nederlandse provincies. De vereniging behartigt de belangen van de twaalf provincies en vormt een platform voor de uitwisseling van kennis en innovatie.

IT-audit
IT-auditing is het vakgebied dat zich bezighoudt met het beoordelen van de automatisering van de organisatie en de organisatie van de automatisering. Het specialisme wordt meer en meer gevraagd bij uitvoering van accountantscontroles.

LNV
Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) was van 1935 tot 2010 en sinds oktober 2017 onder deze of een vergelijkbare naam een Nederlands ministerie met als beleidsterreinen onder meer landbouw, natuurbeheer, bosbouw, visserij en voedsel. Van 2010 tot 2017 vielen landbouw en de andere genoemde beleidsterreinen onder het Ministerie van Economische Zaken.

Natuurcompensatie
Natuurcompensatie is een maatregel die genomen wordt om een voorzien verlies aan beschermde natuur, ten gevolge van het uitvoeren van een project (aanleg van wegen, waterwegen e.d.) in of nabij een “speciale beschermingszone”, te compenseren. Een “speciale beschermingszone” is een gebied dat is aangewezen als habitat- of vogelrichtlijngebied in uitvoering van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Compensatie wordt in beginsel gerealiseerd door aankoop en inrichting van een gebied (zo dicht mogelijk in de buurt van de schade) en het voeren van beheer hierover. Als dit niet mogelijk is kan er financieel gecompenseerd worden. Nationaal Groenfonds beheert meerdere compensatierekeningen voor natuur.

NNN
Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

PNB-lening
De zogenoemde PNB-leningen worden benut voor de financiering van grondaankopen voor de particuliere natuurbeschermingsorganisaties (Vereniging Natuurmonumenten en De12Landschappen) in het kader van het Natuurnetwerk Nederland. De leningen zijn verstrekt onder borgstelling van het Ministerie van LNV.

Projectrekening
Een Groenfonds Projectrekening is een rekening-courant faciliteit ten behoeve van een specifiek project. Hierop kunnen gelden van meerdere partijen aangehouden worden zodat voor dit project één administratie- en betaal’-loket’ ontstaat. Een projectrekening kan desgewenst debet- en creditfaciliteiten bevatten.

Revolverend fonds
Het Revolverend fonds is een fonds dat zichzelf in stand houdt door het opnieuw inzetten van aflossing en rente op de leningen. Nationaal Groenfonds geeft geen subsidies, maar verstrekt leningen voor investeringen in ‘groen en duurzaamheid’. Daarover betalen onze klanten rente en aflossing. Uiteindelijk komen de geleende bedragen dus weer terug in het eigen vermogen van het Groenfonds.

Rijkscompensatiegelden
Door de rijksoverheid (ministeries van LNV en IenW) bij Nationaal Groenfonds aangehouden gelden uit hoofde van het compensatiebeginsel. Het betreft hier zowel natuurcompensatie als ‘maatschappelijke’ compensatie gelden zoals voor de Tweede Maasvlakte en de uitbreiding van Schiphol (zie ook natuurcompensatie).

SKNL
De Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) richt zich op een eigenaar of erfpachter van landbouwgrond die deze geschikt wil maken voor natuur of die bestaande natuur een kwaliteitsimpuls wil geven. Voor het omvormen van agrarische grond naar natuur is een de subsidie functieverandering mogelijk. Voor de inrichtingsmaatregelen die genomen moeten worden is een investeringssubsidie mogelijk.

SNL
Via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) verlenen de provincies subsidie voor het behoud en de ontwikkeling van (agrarische) natuurgebieden en landschappen. In het SNL is subsidie mogelijk voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. Terrein beherende organisaties, particuliere grondeigenaren en collectieven van agrariërs die landbouwgrond beheren kunnen een vergoeding krijgen voor het beheer en de inrichting van (agrarische) natuurgebieden en landschappen. De subsidie geldt voor een subsidieperiode van zes jaar.

Swap (renteswap)
Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Nationaal Groenfonds gebruikt renteswaps om de renterisico’s te beperken. De activazijde van de balans van het Groenfonds bestaat voornamelijk uit uitgezette leningen tegen een vaste rente. Op deze leningen wordt dus een vaste rente ontvangen. Om het marktwaarderisico van deze leningen af te dekken sluit het Groenfonds renteswaps af waarbij een vaste rente wordt betaald en een variabele rente wordt ontvangen. Op deze manier wordt het marktwaarderisico van deze leningen afgedekt.

TBO
Met de term TBO worden de Terreinbeherende organisaties aangeduid. Veelal doelt men daarbij op Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Provinciale Landschappen.

TMS
Een Treasury Management Systeem (TMS) is een geautomatiseerd systeem dat ondersteunend is aan de treasury functie.

Treasurystatuut
Een treasurystatuut is een regeling voor het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Nationaal Groenfonds kent een eigen treasurystatuut dat laatst op 8 oktober 2014 door het Groenfondsbestuur is vastgesteld, zoals bedoeld in de Uitvoeringsovereenkomst 2002 tussen de Staat der Nederlanden, de provincies en de Stichting Groenfonds.

Trekkingsrechten
De toekenning van trekkingsrechten is vastgelegd in de "Uitvoeringsovereenkomst 2002" tussen het Ministerie van LNV, de provincies (IPO) en Nationaal Groenfonds. Het (jaarlijks) te bestemmen resultaat van het Groenfonds, wordt op grond van deze overeenkomst verdeeld over de daarvoor in aanmerking komende partijen.

VIN
Het Visserij Investeringsfonds (VIN) financiert projecten die bijdragen aan een duurzame(re) visserijsector in Nederland. De oprichting is mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Europese Visserijfonds. Het fondsmanagement is ondergebracht bij Nationaal Groenfonds. In 2017 is het fonds gesloten voor nieuwe aanvragen.

Voorfinancieringen Particulier Natuurbeheer (VPN - VSPN - pVSPN)
Aan private partijen verstrekte leningen ter voorfinanciering van in de toekomst te ontvangen subsidieuitkeringen voor Particulier Natuurbeheer. Het Groenfonds verstrekt aan de subsidiegerechtigde een voorfinanciering met een looptijd van 30 jaar, waarvan rente en aflossing door respectievelijk Rijk en provincies worden voldaan vanuit de toegekende subsidie. Nationaal Groenfonds verstrekt deze leningen (onder het oude regime als Voorfinanciering Particulier Natuurbeheer (VPN) en onder het nieuwe regime als Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (VSPN) op basis van de "Overeenkomst tot uitvoering van de Voorfinanciering Subsidie Particulier Natuurbeheer" tussen het Groenfonds en het Ministerie van LNV. Vanaf 20002 worden deze op basis van een overeenkomst met de provincies verstrekt als 'provinciale' Voorfinanciering Subsidieregeling Particulier Natuurbeheer (pVSPN).

Wft
De Wet op het financieel toezicht (Wft) regelt het toezicht op bijna de hele financiële sector in Nederland. Financiële instellingen kunnen zien aan welke eisen zij moeten voldoen en hoe het toezicht is geregeld.

WNT
De Wet normering topinkomens (WNT) geldt sinds 2013. Deze wet normeert inkomens en ontslagvergoedingen van hoogste leidinggevenden en toezichthouders bij de overheid en semipublieke instellingen. Nationaal Groenfonds valt onder de WNT en verantwoord in het Jaarverslag over de beloningen en vergoedingen.

Postbus 2207
3800 CE Amersfoort
Utrechtseweg 12

3811 NB Amersfoort
Telefoon 088 253 9255

info@nationaalgroenfonds.nl
nationaalgroenfonds.nl

Nationaal Groenfonds
Financieel verbinder voor veelzijdig groen

Een groener Nederland, daar zetten wij ons elke dag voor in. Wij financieren projecten die de kwaliteit van onze groene leefomgeving verbeteren. Denk daarbij aan natuur en landschap, maar ook aan lucht en water, biodiversiteit en beleving. Onze mensen zetten al hun kennis en ervaring in om ecologie en economie op een vernieuwende manier te verbinden. Daar waar wij kansen zien, durven wij risico's te nemen en gaan wij verder waar andere partijen afhaken. Onze kennis van groen + geld gebruiken wij om projecten te versnellen, partijen met elkaar te verbinden en nieuwe inzichten te geven die rendement opleveren voor de groene leefomgeving.

Nationaal Groenfonds

Financieel verbinder voor veelzijdig groen

tel 088 253 9255
nationaalgroenfonds.nl
info@nationaalgroenfonds.nl